

SISZÁN TŰL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 10 kor.
Negyedévre 4 "
Helyben hához hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

*Politikai
napilap*

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.
A szerkesztőség kéziratok visszam-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 91. szám.

Nagy-Várad.

Vasárnap, 1913. április 20.

SZÁZEZER KORONA UJ TEMPLOMOKRA.

SZÉCHÉNYI PÜSPÖK ADOMÁNYA.

Habár az egyházmegye helyre-
állítására óta a Gondviselés nagynevű
és áldozatos lelkű püspököket nagy
számban adott Váradnak s ezek a
káptalan illusztris tagjaival minden
igyekezetüket arra fordították, hogy
a régihez méltó új hitéletet terem-
senek ezen a török-tatár által el-
pusztított vidéken, — az egyház-
megye nagy kiterjedése miatt még
mindig sok olyan hely van, ahol
még most kell megkezdeni az épi-
tés, alapítás munkáját. Kezdeni kell
pedig a legeslegelejen: templomok,
iskolák, plébániák építésével.

A keresztény kulturának ezen
áldásos alapvető munkájából gróf
Széchényi Miklós püspök is dereka-
san kiveszi a részét. Csak néhány
napja közöltük a hirt, hogy Geren-
dás-pusztán önálló lelkészség léte-
sült. A két esztendő alatt, mióta
Széchényi püspök vette át az egy-
házmegye kormányzását, ez az ötö-
dik új lelkészség az egyházmegyé-
ben. És ha ezek közül egyik a káp-
talanak, másik Wenckheim Dénes
grófnak az áldozatkészségét hirde-
tik, a harmadikra éppen a püspök
áldozott sokat. Másutt is nyílt al-
kalma ilyenre. Simabereken és Bi-
haron új iskolát épített. Tasná-
szántó, Magyarcséke, Hosszupályi,
Bodonos az ő bőszéges támogatásá-
val jutoitak új iskolához, — a kegy-
urasága alatti Bárádon most épül
az új plebánia s ugyancsak új plé-
bániát épít mint kegyur a görög
katholikusoknak Bélen.

Tetemes költséget fordít Szé-
chényi püspök népmisziók tartására.

Meg lévén győződve arról, hogy a
hitélet megnyitására nincs ma al-
kalmasabb eszköz a népmiszióknál,
— az erre szolgáló egyházmegyei
alapítványon kívül — minden év-
ben négy-öt hitközségben tartat né-
pmisziókat a saját költségén.

Most pedig — várad püspökké
történt praeconisáltatásának máso-
dik évfordulóján — százezer koro-
nát tett le az egyházmegyei hivatal
igazgatójának kezeihez, hogy az
egyházmegyének némely sürgős
szükségén segítsen.

Széchényi püspök ugyan első
sorban új papnevelő intézet épité-
sét tűzte ki magának célul. A bécsi
Pázmaneum és a győri papnevelde
után új székhelyén is új és méltó
hajlékot akar emelni a papnevelés
szent és megmérhetetlen fontosságu
ügyének.

Mielőtt azonban e gyönyörű ter-
vények megvalósításához fogna, az
egyházmegyének más, sürgősebb
természetű szükségein akar segí-
teni.

Sok helyen Isten után vágyódik
a nép, de még nincs ott megfelelő
hajléka Istennek. E százezer koro-
nát arra szánta azért a gondos fő-
pásztor, hogy három hitközségben
lehetővé tegye új Istenházának az
építését. E célból Bucsatelepnek
60,000, Orosházának 30,000 és Eled-
nek 10,000 koronát juttat e nagy
adományából.

Az Isten házának a buzgósága
áldozatot gyujtott a főpásztor szivé-
ben, — az ő áldozata pedig tűz-
helyet épít az isteni szeretetnek.

Dr. VUCSKICS GYULA — KANONOK.

Ófelsége dr. Vucskics Gyulát ki-
nevezte a nagyvárad káptalan tag-
jává.

Ezt a hirt elég volna csak így
egyszerűen, minden kommentár nél-
kül lenyomatnunk. Dr. Vucskics
Gyula szerénysége tiltakozott előre
minden további kommentálás ellen.
És igaza is van: Nagyvárad és az
egész egyházmegye közönsége elé
elegendő lett volna magát a pusztá
tényt odaállítani, hogy dr. Vucskics
Gyula nagy tudása és agilitása meg-
találta azt a teret, a melyen az ed-
diginél sokkal nagyobb hatáskörben
érvényesülnek, érdemei megkapták
azt az elismerést, a melyre lanka-
datlan buzgóságával, ragyogó papi
jellemével régóta rászolgált. Olyan
kinevezés ez, a melyben mindenki-
nek igaz öröme telik, mert hiszen
van-e szebb öröm, mint mikor az
ember azt látja, hogy az igaz érdem
megtalálta a maga igazi jutalmát?

A mit mi az alábbi sorokban
teszüük, nem más, mint a közvéle-
mény tolmácsolása. Ezt a tolmá-
csolást azonban a közvélemény or-
ganumának, a hírlapnak elmulasz-
tania nem szabad. Akkor is szóhoz
kellene juttatnunk a közvéleményt,
ha dr. Vucskics Gyula nem állana
oly szoros kapcsolatban lapunkkal,
mint a minőben évek hosszú sora
óta áll. Mikor pedig az új kanonok
együttal lapunk felelős szerkesztője
is, akkor ezt a kinevezést joggal
tartjuk a keresztény sajtó dicsősé-
gének, a mely tény a kitüntetett-
nek minden szerénysége és tilta-
kozása dacára: közönségünk és ma-
gunk iránti kötelességünk kellően
kiemelni.

Keztyük tulhalmozott raktár miatt
mérsékelt áron árusítatnak el.

Fehér János

Női bőrkeztyü 1-20 K-tól, férfi bőrkeztyü 2 K-tól kaphatók.
Saját gyártmányu keztyük tisztítása 16 fillér.

Saját gyártmányu keztyük javítása díjtalan.

keztyüs és kötszerész üzletében

Bémer-tér (Telefon 419. sz.)

Történetírónak készült dr Vucskics Gyula ez előtt negyedszázaddal — és mikor ma mint kanonok viszszatekint egy negyedszázad munkásságára, azt kell látnia, hogy történelmi időkét élt át mint azoknak e városban egyik legkimagaslóbb tényezője, nem mint történetíró, hanem mint e város és egyházmegye hitélete történetének tényezője.

Hová emelkedett huszonöt év alatt Nagy-Várad hitélete!

Ez alatt a 25 év alatt alakult meg itt a Katolikus Kör, a legényegylet, kongregációk, oltáregylet, ez alatt vert itt gyökeret a katolikus sajtó annyira, hogy nemrég Nagyváradra mint példára hivatkoztak Budapesten is, most bontja ki szárnyait egyre impozánsabban a Népszövetség és mindezek az intézmények ott látták vezető férfiak között az elsősorban dr Vucskics Gyulát. Nem hiába volt ő a szociológia első tanára a magyar semináriumokban: ritka szociális érzéke megmutatta neki e szociális korban azt az utat, a melyen a katolikus közönségnek haladnia kell és ő rálépett erre az utra és haladt rajta bátran, dolgozott lankadatlanul már akkor, mikor a mai sikereket még előre senki sem láthatta. Az ő vezéri hivatottsága alatt növekedett fel itt egy egészen új katolikus generáció, mely az általa megjelölt irányban kész haladni és dolgozni tovább s a mit dr Vucskics Gyula és kartársai 25 éven át verejtékes munkával ve-

tettek, annak aratásából készül a jövőre még hatalmasabb, még impozánsabb új vetőmag,

Öröm az ő kitüntetése ez egész egyházmegyének és az egész városnak, a hol mindenfelé, még a vele talán ellentétes nézetűek közt is csak tiszteletet tudott kivívni magának. De senkinek sincs tisztább és igazabb öröme, mint e lap munkatársainak és olvasóközönségének.

Ugy érezzük, úgy valljuk, hogy dr Vucskics Gyulában a kitüntetés első sorban a katolikus akciók vezérét, a katolikus sajtó buzgó és önzetlen munkását érte. Ugy érezzük és úgy valljuk, hogy ennek a kitüntetésnek a fényéből egy ragyogó sugár éri a katolikus sajtót is.

A mai napon egy kis zendülés volt a szerkesztőségben: kijelentettük, hogy a kinevezés hírének örömnapiját a keresztény sajtó ünnepének is tekintjük és szabadságot veszünk magunknak, a felelős szerkesztő akarata ellenére, az ő távollétében nyíltan hangot adni igaz szeretetünknek, örömünknek. Nem haladhatunk el pár sorral a mellett a tény mellett, hogy a vidék egyik leghatalmasabb katolikus sajtóorganumának felelős szerkesztőjét megyés püspökének fölterjesztésére az apostoli király szent László ősi káptalanának tagjává nevezte ki. Ez nem dr Vucskics Gyula szerénységének, hanem az egész katolikus sajtónak az ügye.

Ha a legutolsó huszonöt év nyomot fog hagyni mindenkorra Szent László egyházmegyéjének történelmében, abban nagyrésze van annak, hogy dr Vucskics Gyula vezetése alatt immár közel 20 éve minden nap odaharsogja a Tiszántul az ő egyre gyarapodó olvasóközönségének a hárci kiállítást: ébredjétek és dolgozzatok, míg mécesetek ki nem alszik!

Más lapok egyszerűen hirszolgálatot végeznek, vagy — sajnos — üzleti érdeket szolgálnak. A keresztény sajtó az, mely ideálok szolgálatában áll s riadót fű. Nemzeti és vallásos ideálok szolgálatában a katolikus sajtó valósággal megőrli ma még munkásait. Nehezebb a mi munkánk, mint másé, de nemesebbek és tisztábbak is örömeink. Legszebb örömnép a mai, a mikor azt látjuk, hogy felelős szerkesztőnk hiába igyekszik visszavonulni az ünnepeltetés elől, a közönség szeretete felkeresi őt és vele együtt ünnepel.

Gróf Széchényi Miklós megyés püspök valóban a hivek szívéből olvasta ki az egyhangú óhajt, mikor káptalanának tagjává dr Vucskics Gyulát ajánlotta legfelsőbb helyen kinevezésre. A megyés püspök elsőnek sietett gratulálni az új kanonoknak, a kinek munkásságától új állásában joggal vár sokat a püspök és az egész egyházmegye.

Nekünk, annyi éven át hűséges munkatársainak pedig egy kívánságunk van: áldja meg őt a Minden-

TESTVÉREK.

Nagyon szomorú alkalommal ismertem meg őket. Temették az édesanyjukat. És ősz volt. A koporsóról hőszin krizanténok nevettek az aranyló őszi napba. A két testvér vékony gyászruhás termete erőltlenül egymásra borult. A nagy hideg városból nem jött el senki a temetésre. Ki ismerte a városban őket? ... Senki. Hiszen szinésznek voltak, szegények, szépek és élt eddig a jó édes anyjuk, aki vigyázott rájuk, őrködött a szegénységük és a becsületük fölött.

De most! ... Ah, Hedvig, a nagyobbik leány sóvárogva megrázkódott, kitérte két karját a ragyogó nap felé. A lelke nagy-nagy mélységében kerekedett valami titkos gondolat, öröm nagy vágy, szomjuság, tűz, féltelenség vagy tudta is ő mi. Csak nem merte elárulni ezt az érzését a hugának, Olgának. És mikor a gyászruhájára siklott sápadt keze, összereszt, megijed, hogy kikap a mamájától a rossz gondolatért, szégyelte magát és kibuggyant meleg kék szeméből a bűnbánat könnye.

Ilyenkor imádkozott.

Olga sem merte bevalani, hogy ő is a szabadság mámorát érzi. Várt, vergődött, küzdött önmagával: és az anyja szigorú emlékével. Félt Hedvigtől, rejtegette gondolatait,

vigyázott szavaira és mindég attól tartott, hogy egyszer álmában kibeszéli.

Egyszer aztán Olga meglepte Hedviget. Hedvig ráborult a varrógépre és így sirt hangtalanul.

— Édes néném. ... Mi az? Miért sírsz? És gügyögve hozzásimult, letérdelt mellé, könyezett ő is, de azért vigasztalta. Hedvig nem szólt egy szót sem és a huga megérezte, hogy miről van szó.

— Emlékszel, mindég arra tanított anyus, hogy mindig órea gondoljunk, ha bajba jutunk. ... No nézz fel, nézd: itt mosolyog fölötte a képe. A haja ezüstfehér. Hát kibántott? ... A gép? Hogy mindig magad varrod a ruhádat? Hát aztán! Én is magam varrom, anyus is maga varrta. Oh, hiszen nem lesz ez mindig így. ...

Az utcán már sárga tavaszi nap táncolt. A kis szoba ablaka nyitva volt, Hedvig felállt, betette az ablakot, mert kíváncsi emberek néztek be rajta.

— Ne beszéljessünk így. Az emberek olyan kíváncsiak és kapzsiak. Jól esik nekik, ha elkaphatnak egy szót a más életéből. Utálatosok.

Egy férfi vigyorogva ment el az ablak előtt. Egész nagy domboru melle belátszott a szobába. Nézte a leány karesu termetét, amint fölágaskodott az ablakot betenni. Látad? ... A nyomorult. Látod ezektől félek

Hogy rám nyílt a nagy vörös szeme. ... — Hedvig? ... Hát te is? ... Oh, ez borzasztó. Szörnyű álmaim vannak nekem is. Először a ragyogó rivaldát látom, aztán a sötét nézőteret. S lassan átalakul a kép egy fekete lomha testü szörnyé, amelynek izzó vörös szemei vannak, les reám, üldöz, hallom a lihegését, s mikor már majdnem elfog, akkor felébredek.

— Lázunk van édes hugom. Bizonyára lázunk van. Azokban az izgalmakban kaptuk, amelyek anyánk temetésével jártak.

S a két árva leány tovább küzdött sápadtan az élet édes csábításai ellen. A hitatos kiesi szívük talált egy közös tradíciót, amely békét, megnyugvást és erőt sugárzott beléjük: Az anya arcképét. Illatos gyöngyvirággal hintették körül a matróna ősz fejét, ez volt az ő házi oltáruk, amelyre nagyon sokszor ránéztek.

Félénken jártak a napsugaras ucákon és mégis észre vették őket:

Egy este Hedvig nem játszott. Felkísérte hugát a színházba és hazajött. A házmester egy csokorral várta s benne egy levél volt az ő címére.

Megreszketett. Félt.

A sötét juliusi éjszakán bezárkózott erősen szobájába. Az ablakhoz futott s az utcai villanynál megnézte a borítékot.

— Szent Isten! ... A herceg!

8 hó végéig rendkívüli leszállított árak! Elegáns kostümök

25 K-tól, divatos felöltők 18 K-tól, lüsterből 12 K-tól, szövet- és gypaju delin pongyolák 12 K-tól, mosó cretonból 6 K-tól, izléses blousok selyemből 7 K 50 f.-től, szövet- és gypaju delinből 5 K-tól, Madeira és grenadinból 3 K 80 f.-től, kitűnő aljak szövetből 7 K 50 f.-től, Gyermekekruhák ugyszintén vászomból 5 K-tól.

női- és leányka kalapok nagy választékban :-:

HEVÉSI „Párisi divataruházában“

Nagyvárad (Zöldfa-utca.)

ható még hosszú, boldog élettel, legyen Szent László káptalanának sokáig egyik büszkesége s legyen továbbá is büszkeségünk és jóakarónk nekünk, a keresztény sajtónak.

Az alábbiakban egy kis intim képet, mint valami amatőr felvételt mutatunk be felelős szerkesztő król. Lesz benne komoly vonás, lesz benne egy kis tréfa is, de az alap hangulat mindvégig az, a mi dr Vueskies Gyulának alapjellemben, ami legjobban illik az ő szelid papi egyéniségéhez: az őszinte szeretet.

Életrajza.

Dr Vueskies Gyula, 1865-ben született Szalárdon. Édes atya Agoston mérnök volt, aki 1848-ban honvédek állott. Utászfőhadnagy lett és vitézül végigküzdötte a szabadságharcot. Vécsey tábornok hadseregében szolgált, ott volt Arad várának bevételénél s onnan Vécsey seregével Temesvár ostromára vonult. Temesvárt érte a szabadságharc döntő katasztrófája, mikor Dembinszky és Bem elég okatlanul nem várva be a dél felé vonuló Görgeyvel való egyesülést, vakon megtámadták Haynau seregét és rettenetes vereséget szenvedtek. A temesvári csatavesztés után a honvédseregeknek nem volt más hátra, mint a fegyverletétel. Vueskies Agoston nem adta meg magát. Temesvár alól Aradra menekült, mely akkor még magyar kézen volt, a várral szemben egy szatócstól álló tétet szerzett magának és elbujdosott. A világi fegyverletétel után neki is sok zaklatásban volt része, idézték Haynau, hadbírósgok elé és bizony a családnak nagy áldozatába került, míg sikerült őt a közlegényé váló besorozástól és a fogságtól megmenteni. Akkor a Ferencesatorna építésénél vállalt állást, majd a kataszteri felmérésénél munkálkodott. Közben Mohácsot megismerkedett későbbi nejevel, Máchik Etelkával, akit 1853-ban felesé-

gül vett és akivel aztán példás boldog házasságban élt. Az ötvenes évek végén a nagyváradi—kolozsvári vasút építésénél kapott állást, ekkor került Bihar megyébe, ahol 1861-ben mérnöki oklevelét is kihirdették. A magyar világ beköszöntésével aztán az Érméleken végzett állami munkálatokat.

Itt ismerkedett meg az akkor nagy hírű nábobbal, Csernovics Péterrel. Csernovics Péter a szabadságharc alatt kormánybiztos volt s később is sokáig ő volt az ország leggazdagabb földbirtokosa. Ővé volt a szalárdi uradalom is, az, amely ma Tóth Mihályé.

Csernovics Péter nagyon könnyen jutott ehhez a hatalmas uradalomhoz. Szalárd földesura azelőtt Komáromy András volt. Történt egy ízben, hogy Komáromy és Csernovics kártyáztak. Eleinte kis summákban, egy-két száz forintban ment a játék. Majd nekimelegedtek és Csernovics indítványozta:

— Ne aprózzuk. Itt egy marék pénz.

Komáromy állta:

— Itt a másik marék.

Ezt is megunták. Komáromy feljebb emelte a tétet:

— Egyik uradalmam a tét. Szalárdra játszunk.

— Allom, felelte Csernovics s feltette egyik aradmegyei uradalmát.

Csernovics nyert és ővé lett Szalárd.

Mint szalárdi birtokos ismerkedett meg Csernovics Vueskies Agostonnal és annyira megszerette a kiváló képzettségű mérnököt, hogy főtisztjévé tette. Így került Vueskies Agoston családja is Szalárdra, ahol Vueskies Gyula is született.

A család csak 1867-ig maradt Szalárdon, a magyar állam kinevezte a családfőt királyi mérnökké és beköltöztek Nagyváradra.

Csernovics vagyonának érdekes vége lett. Az öreg ur azt szokta volt néha mondogatni:

— Van annyi pénzem, hogy ha kanállal eszi a fiam, akkor is marad neki elég.

De bizony nem került sor a kanalazásra, megetté a birtokot maga Csernovics, a fiának nem maradt belőle semmi, olyan alaposan

el tudta tékozolni mindenét. Pazarlásairól ma is valóságos regéket mesélnek.

Vueskies Gyula Nagyváradon kezdte iskoláit járni. Akkor alapította, 1870-ben a káptalan az újvárosi fiúiskolát, mely eleinte az Immaculata zárda mai épületének egy részében volt elhelyezve. Az iskola első növendékei közt volt Vueskies Gyula is, tanítója a nemrég elhunyt Bérczi János volt.

A kis fiu tehetsége már korán kezdett kibontakozni. Egy szép napon a kis Gyula kijelentette, hogy ő tovább óvodába járni restel, adják be rendes iskolába. Szülei azt vették ellene, hogy hiszen még nem tud olvasni sem. A kis gyerek ambícióját ez a kijelentés rendkívül sértette. Nekifogott és addig unszolta környezetét, míg elkezdtek a bétük tudományára tanítani és két hét alatt megtanult írni és olvasni. Akkor aztán nem volt kifogás: be kellett iratni az iskolába.

Osztálytársai közt mindvégig az első volt. A családfő elhunyt, mikor a kis Gyulának a gimnáziumba kellett volna mennie. A Szent József-intézetbe adtak tehát, abba az intézetbe, mely már annyi jeles férfit nevelt nemcsak az egyházmegyének és városnak, hanem az országnak is. Itt is a legelső diák volt Vueskies. És amire a mai kanonok is büszke: nemcsak a tudományokban volt első, hanem kitűnő — tornász is volt. Hogy ez a tornászai hajlam a ruhaszámlát mennyire növelte, arról regéket mondanak ma is a családban.

A Szent József-intézetben ébredt Vueskies Gyula papi hivatásának tudatára. Addig kizárólag magyar ruhában járt és vitézi tettekben ábrándozott, mint ahogy volt honvédtiszt fiához illett is. A Szent József-intézetben ismerte fel, hogy igazi hivatása a papi pályára vonzza.

1880-ban vette fel a kék reverendát, a kis papok öltözetét, 1882-ben pedig, mikor az érettségit letette jeles eredménnyel, püspöke a budapesti központi papnevelő-intézetbe küldte a kiváló tehetségű diákot. A központi papnevelőben együtt tanult dr Várady L. Árpád jelenlegi győri püspökkel és Fetscher Antal felszentelt püspökkel.

Kilene águ arany korona ragyogott a boríték hátán.

Leroskadt, a szive szabálytalanul vert. Mi lesz? Mit írhat a herceg? Mit akarhat tőle? Emlékszik, hogy sűrűn ráemelte páholyából sötét gukkerét. . . Jaj, csak most itt lenne Olga. Kettesbe talán el merné olvasni a levelet. De így? . . .

— Osszetépem! . . . Nem. Hátha csak gratulál. Igen-igen: tegnapelőtt szépen táncoltam. Tapsolt is. Bizonyára tetszett neki. Felkacagott.

— Jaj, de csacsi is vagyok. És milyen hü. Majd egy kis kórta leányt vesz észre a herceg éppen. Azért, mert szépen táncolt. Oh, be balga vagyok.

Egy szál gyufát gyújtott s föltépte a levelet. Még egy szálát és csak addig olvasta, amíg a gyufa tartott. Elbujt egy sarokba. Nem akarta, hogy meglássa lázas arcát a tükörben.

Még elsem olvasta a levelet, mikor kúnt egy autó állt meg a ház előtt. Felugrott. A szeme ijedten megrebbent. Oda futott az ajtóhoz és nyöszörögve, sirva nekitámaszkodott gyöngye testével. A kulcsot kétszer ráfordította és izgatott kapkodással barrikádöt emelt az ajtóra. Odahúzott két foltot, az asztalt és torz vonásokkal leste, előrehajolva figyelte, hogy mi történik az előszobában.

Odakünn a herceg volt. Mulatni akart

és autózni a nagyszerű juliusi éjszakában. Puha, gyűrűs kezét rátette a durva vaskilincsre és csendesen zörgetni kezdett.

— En vagyok, a herceg. Nyissa ki Hedvig.

Ijedt sikoly volt a válasz. A herceg nevetett. Melegen, józúen bugyogtak a hangjai. Biztosan az erejére gondolt, a sofförjére és a bezárt ajtóra. . .

Csendes ostromot kezdett.

— Ne féljen. Szeretnék egy kicsit autózni, jöjjön elviszem magammal. . . Ha akarja, hozza a hugát is. . . De jöjjön, mert. . . No? Nyissa ki.

Nem bánom, kérjen amit akar. Akarja, hogy fölverjük a legelső ékszerészt? Egy collier, vagy egy briliánsért. Nos? Hát válaszoljon!

Néma csend. Hedvig dermedten hallgatta a lány szavakat. Eszébe jutott, hogy havonta 120 korona gázsija van, éhes és nincs még csak egy hamis ékszere sem. Beleborszongott. Felszegté dacos szép fejét és indult az ajtó felé. . . És nagy szeme ráesett az anyja képre. Hirtelen összeroskadt az elhatározása, keze közé temette arcát és leborult az ősz asszony előtt.

A herceg dühös lett. Vállával nekifeküdt az ajtónak és behallatszott, amint erőlködik és liheg. Hedvig a menekülésre gondolt. De esapdában volt, mert az ablak előtt ott sétált

a sofför fekete öles alakja, az ajtót pedig a herceg karmolta dühében.

Nyissa ki!

Hedvig összeszedte magát.

— Nem nyitom ki és kérem, hogy azonnal távozzék.

A herceg felkacagott. Egy éles hang vágta ketté gunyoros nevetését.

Olga jött haza a színházból. Láta az autót, aztán a vörös herceget. Hátulról megragadta és ellődította az ajtó elöl.

— Takarodjék!

A herceg toporzékkolt és sofförjét kiáltotta. Hedvignek elszorult a szive. Mi lesz most? A huga ellen támadnak.

Hah, a nyomorultak!

Most már nem törődött azzal, hogy botrány lesz, lárma és csödület. Mielőtt a sofför bejött volna, kint az udvaron élesen, vadul belehasított az éjszakába a nagy villanycsengő.

A házmeister kicsoszogott; álmosan, lassan közeledett a folyosón.

Olga nyugodtan mondta:

— A herceg ur után esukja be a kaput. Jó éjszakát.

Egy szó nélkül történt az egész. A herceg meghajlott és elment.

. . . Azóta nem láttam a két testvért. Menekültek a városból a pletyka elöl.

Papp Jenő.

Tavaszi és nyári a legszebbek Reinnaál
amerikai cipők Telefon 10-74. Rákóczi-ut.

Hazajövén, fiatal kora miatt egyelőre áldozópappá nem lehetett felszentelni. Az akkori megyéspüspök, Ipolyi Arnold tehát subdiaconussá szentelte fel és az aulában mint actuáriust alkalmazta. 1887. október 16-án szentelte fel áldozóppá dr Schlauch Lőrinc bibornok, egyben, miután Vucskics az első szigorlatot Budapesten letette, a Szent Agostonról nevezett felsőbb papképző intézetbe, Bécsbe küldötte, ahol aztán a teljes theologiai doktorátust is megszerezte.

Bécsben az Augustineumban együtt tanult Vucskics dr Fischer-Colbrie jelenlegi kassai püspökkel és ismét Várady L. Árpáddal, igazgatói közt pedig ott voltak dr Belopotoczky Kálmán jelenlegi nagyvárad nagyprépost, ny. tábori püspök és Nagl, a későbbi bécsi hercegérsek.

1890-ben Bécsből hazajövén, Olasziban káplánkodott Palotay László mellett, majd 1892-ben a papnevelő-intézet tanárává lett, az erkölestan és lelkipásztorkodás-tan tanára. Érdekes, hogy a katedrán b. e. dr Karsch Lollion utódja lett és most a kanonoki stambulban is Karsch örököse gyanánt lép a káptalan tagjai sorába.

Mint theologia tanárt Vucskicsot tanítványai rendkívül szerették és nagy tudásért nagyrabecsülték. Ő volt az első, aki Magyarországon a szemináriumi nevelésben és oktatási rendben meghonosította a szociológiai rendszeres előadását, amit ma már minden szeminárium tanterve elfogadott és bevett.

Innen kezdve gyorsan haladt előre Vucskics. 1897-ben újavárosi plébános, 1900-ban szentszéki ülnök, 1904-ben zsinati vizsgáló, 1906-ban a központi esperesi kerület alesperese, 1911-ben tiszteletbeli kanonok lett, most pedig aránylag egészen rövid idő alatt elérte a valóságos kanonoki méltóságot.

Papi és irodalmi működése.

Dr Vucskics Gyula sokoldalú irodalmi tevékenységet fejtett ki. Már kispap korában feltűnt egy történelmi értekezésével. Akkor történt u. i., hogy Thaly Kálmán megtámadta a jezsuitákat és azt állította, hogy a jezsuitáknak Magyarországon letelepedniök nincs joguk. Vucskics Gyula a Magyar Allamban bátran és a történelmi tudás teljes fegyverzetében mutatta ki ez állítás tartatlanságát és azóta a jezsuitarend magyarországi letelepedésének jogosságát senki sem meri kétségbe vonni. Később is folytatta irodalmi működését. A kereszt iskolája, Munkabér és sztrájk, A kinszenvedés ereklyéi című és több munkát széles körben ismerik. 1906-ban Bécsben Szent István napján tartott igen szép szentbeszédet.

A kath. hírlapirodalom terén kifejtett tevékenységét e lap olvasóközönsége előtt bővebben fejtegetünk fölösleges. Ismeri és méltányolja azt mindenki. Ellenben kevesen tudnak arról, hogy a katolikus krajeáros lap megindítása is dr Vucskics Gyula gondolata volt. Ő indítványozta az Uj Lap megteremtését és az indítványa nyomán született meg az első magyar keresztény boulevard-lap, mely azóta a nép széles rétegét juttatja jó és olcsó sajtóhoz.

Külön fejezetet kellene szentelnünk papi működésének — de hiszen az újavárosi hívek hitéletének gyönyörű fellendülése mindennél szebben dicséri Vucskics Gyula érdemeit.

Társadalmi terén kifejtett tevékenysége is nagyarányu. Elnöke a Kath. Legényegyletnek, egyházi alelnöke a Kath. Körnek, tevékeny részt vesz minden katolikus mozgalomban és amellet ráér a keresztény eszméket megvédeni a városi törvényhatóságban és az iskolaszékben is.

Erről azonban külön is be kell számolnunk.

Dr Vucskics Gyula, mint „városatyja.”

Néhai Palotay László után egy darabig nem volt katolikus világi pap Nagyvárad város törvényhatóságában.

Ezelőtt mintegy 12 évvel ezelőtt az újavárosi kerület polgársága elismerésének jeléül vette fel dr Vucskics Gyula plébánost jelöltjei közzé s tekintélyes szavazattal be is választotta Nagyvárad sorsának intézői közzé a törvényhatóságba. Jellemző, hogy legtevékenyebb kortesei között több volt a zsidó, mint a keresztény.

Megválasztását nem disznek, kitüntetésnek vette csupán, hanem átértette az azzal járó kötelességeket s egyike a legszorgalmasabb városatyáknak.

A teremben, a félkör közepén, szemben a főispánnal foglal rendesen helyet, körülötte dr Hoványi Gyula, Rendes Vilmos, nem messze tőle Gábel Jakab.

Nem tartozik a „nagy hangu“ városatyák közzé s a legnagyobb viharok között is úgy néz ki szelid, jóságos arcával, mint egy francia abbé, aki uralkodni tud a szenvedélyeken s mint ha kérdezné:

— Mit indulatoskodtok; nézzétek az igazságot s akkor mind egyetértetek.

Mert mindent az igazság álláspontjából néz. Az igazság kimondásánál nem tekint pártot vagy más szempontokat.

A választások mindig kellemetlenül érintik, mert a „kilineselőknek“ nyiltan megmondja, hogy már odaigérté-e szavazatát s az illető számíthat-e rá és jó szívének fájdalmat okoz, mikor nyilt kijelentésével a pályázó reménységét tönkre kell tennie. Ilyenkor jobb szeretné, ha nem kellene szavaznia.

A politikát alá tudja rendelni a város érdekeinek s a törvényhatóságban inkább váradi polgár, mint pártember. Vannak akik ezt zokon veszik tőle, de viszont a polgárság nagy részének tiszteletét ezen egyenes magartásával szerezte meg.

A közgyűléseken csak fontosabb kérdéseknél szólal fel, de annál buzgóbb tevékenységet fejt ki a a szakbizottságokban, amelynek egyik legszorgalmasabb látogatója.

Nem barátja a túlzott álhumanizmusnak, de ahol igazi emberbaráti, humanus célt kell szolgálni, ott kiveszi részét a tevékenységből. Eklatáns példa erre a gyermekkorház igazgató választmánya, amelynek egyetlen üléséről sem maradt még el s egyik legbuzgóbb hive egy modern gyermekkorház létesítésének.

Hivatásánál fogva tagja a községi iskolaszéknek s ez az egyetlen tér, ahol nem ismer elnézést, ha a tulmodern áramlatok ellen sikra kell szállni.

A választási küzdelmek közepette a legutóbbi választásoknál bizonyos oldalról arra törekedtek hogy a törvényhatóságból kihagyják, azonban a választó-polgárok tisztelete, szeretete nagy többséggel juttatta kezébe a mandátumot.

Ez a tisztelet és szeretet bizonyára követni fogja új diszes állásába is s még soká becsült és érdemekben gazdag tagja lesz Nagyvárad város törvényhatóságának.

A Főúr.

Csak így neveztük mi, a szerkesztőség tagjai, talán nem is tudtuk volna másképp szólítani. És ebben az egyszerű, a redakció

intim világát nem ismerők előtt szokatlan megszólításban benne van minden őszinte tisztelet, meleg ragaszkodás és szeretet a Tiszántul felelős szerkesztője iránt, akinek a neve, munkája ott a szerkesztőség elkoptatott asztalai között fogalom volt a számunkra. Szinte nehéz is lesz elképzelni a szerkesztőségi szobát az ő fekete reverendás, lila cingulusz alakja nélkül... Nem szoktunk a magunk ügyeiről beszélni, az újságíró személye szerényen elhúzódik a lap feketebetűs hasábjaitól, de most az egyszer megbocsát a nyájas Olvasó, sőt jó néven veszi — hisz valahogy az ő lelkét is meg kell hogy fogják ezek a gondolatok, — hogy most, amikor bucsuzunk hosszú-hosszu éveken át volt szerkesztőnkől, egy kicsit kinyitjuk a szívünket, azok az egyéni, meleg őszinte hangok, amely végig rezdülnek szívünk érzelemhurjain, kikíváncznak a nagy nyilvánosság elé... Olyan ez, mint mikor a szívünk csordultig van szeretettel és boldog örömmel, nehéz magunkban tartani az érzésáradatokat, olyan jó kikiáltani a világba, az emberek közé, hogy mindenki tudja, érezze és velünk örüljön. Örvendünk, gratulálunk, hogy a megérdemelt munka megérdemelt jutalomban részesült, de tudja Isten, rosszul esik, hogy ez a kitüntetés megfosztja őt tőlünk. Hozzáférközött a lelkünkhez és hiányozni fog nekünk. Amikor egy Adjon Isten jó estét-tel esténkint beköszöntött, valami derű, jóleső nyugalom, a munka nyugalma fogta meg a lelkünket. Őt magát is az a komoly, csendes, férfias nyugalom jellemzi. Ezzel volt a Tiszántul vezetője. Mindég tudott vigyázni arra, hogy a Tiszántul hangja komoly, férfias, határozott legyen és nem engedte, hogy a tollat az idegesség vezesse. Soha sem ragadtatta el magát. A támadásokra is — volt benne része bőven — komoly, nyugodt hangon felelt, de önértetes határozottsággal... Úgyes és finom tapintattal vezette a fiatalokban néha talán túlságosan is dúló ambíciókat a helyes mederbe, anélkül, hogy az egyéniség kialakulására bilineset akart volna rakni. De nem érzem hivatva magam a szerkesztő érdemeit méltatni, nem is az e pár szerény sornak a célja. Jó szerkesztőnk, nemcsak miut szerkesztő, hanem mint ember. Igazi szívember, akinek a velünk való egyszerű, keresetlen modorából, a szavaiból — nem sokszavu ember, nem szerette a hosszas magyarázatokat és utasításokat — kiérettük a szív melegét. És az ideges újságírói munka fárasztó forgatagában soha indulatoskodni, haragudni nem láttuk. Megbecsült bennünket. Olyan az egyénisége, hogy közöttünk és közötte finom összhang és együttérzés fejlődött ki, az az oka talán, hogy bár nem szokása a szavakkal való dicséretes, barátságos, otthonos volt a szerkesztői szobák levegője, ahol szívesen, ambícióval, lélekkel dolgoztunk, mindég a legjobbat igyekeztünk adni.

La—ly.

Legszebb és legdivatosabb női kalapokat a tavaszi idényre olcsón WEINBERGERNÉ női kalap divattermében lehet beszerezni.
Teleky-u. 5. sz. a Városház mellett.
Alakítások és javítások elfogadtatnak.

Főur és a redakció.

Ahhoz a pár apróság, amit itt el akarok mondani a Főurről, szükséges egy kis milliórajz is.

Először is sietek kijelenteni, hogy a redakció az nem valami költői rendtelenségű helyiség, ahol az újságírók csak úgy kényük-kedvük szerint dobálódhatnak a tintatartókkal, szanaszét hevernének az újságok, tollszárak, kutyanyelvek, kéziratok, beküldött és félredobott novellák, versek s más csudabogarak. Oh nem! A mi redakciónk csak délután 5 órától esti 9 óráig szerkesztőség, azontul pedig e sorok írójának tisztos magánlakása. Tehát gondom van rá, hogy az urak ne nagyon garázdálkodjanak az alatt, amíg a közérdeket védik.

Emeleten van e kisded hajlék, ahol a Tiszántul születik. Az asztalok immár husz éve türik, hogy különböző sulyu emberek reáboruljanak és elmélkedjenek a politika, város, megye, rendőrségi, törvényszéki és társadalmi események fölött. Még nincs hat óra s a Főur akkor szokott bejönni. Addig még szét lehet nézni egy kicsit.

A berendezés nagyon szegényes. Nincs meg például az a szép garnitúra, amelyet ígértek annak idején, amikor magánlakás is lett a redakció. De a szőnyeg, az asztal, a fotellek helye megvan még most is.

A falakon temérdek huzal, drót fut az ablakok felé. A városi interurbán és házi telefon, továbbá a nyomdába szóló csengők sodronyai ezek. Beküldött könyvek, újságok fehér oszlopai állanak a fal mentén. Térképek, csengők függnek még fönt.

S megvan minden asztalnak a maga édekessége.

Tizenkilenc éve ismerik önök, ugyebár Vidosits Gyula szelid temperamentumát és megfontolt konzervativizmusát. Ő a városi érdekek komoly gondviselője.

Tyll János? Nagyon hirtelen tollu ember, hamar ír és így őt fenyegeti a legtöbb sajtóper. Ő is emléket állított önmagának aere per annis. Egy rendkívüli kiadást ragasztottak a falra, amelyben 1911. évi június hó 1-én megírta, hogy Kossuth Ferenc meghalt...

Molnár Lajos, a kis szelidszemű La-Ly, a legfiatalabb a redakcióban, ő a tradíciók és a honfiai lelkesedések szerkesztője. Az ő fiókjában van elrejtve az a darab száraz kenyér, amelyből még Pálffy Béla evett, anno 1899 és Dutka Akosnak egy csonka verse, amelyet azért nem tudott folytatni a költő, mert a kutyanyelv alábbi részéről szalonát evett. De főleg arról nevezetes a kis Molnár, hogy írás közben valamennyi kutyanyelv végét a szögleten lecsipdesi. A gyöngyragyó tudvalevőleg munkaközben gyöngyöt izzad, ő pedig papírt csipdes.

No és most a belső szobában a dr Krüger Aladár asztala tűnik fel először. Körítve van a 13 aradi vértanuval, egy fényes gázlámpával, a katolikusok vezérférfiainak arcképével, továbbá egy humoros képpel, amely a zsidóknak Magyarországra való bevonulását ábrázolja és végül egy lappal, amelyen rajta van a zsidó Miatyánk héber betűkkel. Ezek ihletik meg az ő szárnyaló lelkét, amely egy csillag alatt jelentkezik a lap hasábjain.

Végül a Főur asztala. Jaj, de már hallom, hogy jön ő maga. Na sietve csak annyit jegyzek meg, hogy az ő asztalán két tárgy található állandóan —: egy papi sematizmus és egy fényes — olló.

Jön a Főur.

Háromnegyed hat. Ezt onnan tudjuk, hogy a lépcsőházból hallatszik két-három köhintés. A redakción végigfut a hír.

— Jön a Főur!

A fejek levágódnak, görbülő alakok ha-

jolnak a tiszta papír fölé s a nagy csöndben hallatszik, amint a gázlámpák halkán pattognak.

Lassan, szerényen nyílik az ajtó.

— Adjon Isten szerencsés jó estét, köszönt ránk a Főur minden este. A mondat elejét egy kicsit megnyomja, a végét el-sietti.

Kórusban fogadjuk a köszönést. A Főur bemegy, leveti kabátját s néhány perc múlva kijön. Szájában már ott van a megszokott szivar s megy egyenesen Vidosits felé:

— Öreg, van gyufája?

Vidosits tüzet ad. A Főur rágyújt és szétnéz a kéziratok fölött.

— Van valami készen?

Ami készen van, azt összeszedi és beviszi magához. Ez így megy napról-napra. Annyira megszoktuk már, hogy szinte természetes.

Egynegyed hét. Ilyenkor kezdődik az újságszerkesztés. Ennek az a jele, hogy odabent a Főur tolla végigkarcolja a kemény papírt. Egyike legnagyobb passzióinak az, hogy kihuz a kéziratokból egész oldalakat. A Főur haragszik az ugynevezett smoncaokra.

— Mindent röviden! ez az ő elve és amiből csak lehet, abból hirt csinál. Főleg a fiatalos nekilendüléseknek szereti szárnyát szegni.

— Minek az? kérdi ő és végtelen nyugalommal huzza ki a fölösleges részeket a legnagyobb szenzációkból. Egyedül a Vidosits cikkei menekültek meg ettől a metszéstől. Ő tud csak a Főur szájaize szerint írni.

Hat óra negyven perc. A Főur ilyenkor szokott kiszólni:

— Itt van Árpád?

Árpád a szerkesztőségi szolga. Küldeni akarja valahová.

A szolgát Tyll szokta behívni, mert neki van fogantus itatósa. Ezzel kopog a frlon, mire megjelenik Árpád.

Hét óra. Ilyenkor szállítjuk be a kéziratok zömét. Hét órakor szoktak jelentkezni a drága vendégek, akik mind nem látják a falon azt a táblát, amelyet a kiadóhivatal még nem tett fel.

AZ IDŐ PÉNZI!

Vagy pedig:

A SZIVES MARASZTALÁST
NE TESSÉK
KOMOLYAN VENNI!

Majd a szebb jövő meghozza azt is. Addig a drága vendégek komolyan veszik a Főur szives és udvarias marasztalását. És milyen zajt csapnak ezek ezek a drága vendégek! És még csendre sem lehet inteni őket, mert legtöbbször kedves előfizetők.

Fél nyolc. Jön a postás, hozza a pesti expreszt. Ő az aki soha nem várja meg a borraivalót, mert igen siet. Ennélfogva nem is reflektál rá. De ki mondta, hogy szokás neki adni?

A expresz anyagát a Főur dolgozza föl. Ez a felelős szerkesztő dolga. Ha aztán valamelyik édes kis apró betűjét vagy szavát éjjel nem tudja elolvasni a mettőr, ez a feladat rám hárul.

Jelentkezik Nagy Imre is, az ügyes tördelő. Átveszi a Főurtól a kéziratokat s azontul ő rendelkezik velük.

Nyolc óra. Most következik egy olyan kérdés, amelyet még soha el nem mulasztott a Főur. A redakció Nesztora, az öreg Vidosits sem emlékszik rá, hogy valaha 18 év óta elmaradt volna.

— Megnézték a hivatalos lapot?

Na. Le ne maradjunk valami díjtalan segédíjnyi gyakornokká történt kinevezéssel, mert akkor holnap orrot kapunk.

Miután ez a felelős szerkesztői kérdés is elhangzott, következik a napi működés befejezése.

De előbb megkérdi a Főur.

— Tyll már nincs itt?

Ő az, aki leghamarabb ellép. És rendszeresen akad még számára valami megbízás. Ilyenkor aztán Vidosits mérgeskedik, mert neki kell megcsinálni.

Fél kilenc:

— Csengessenek, szól a Főur. Ez azt jelenti, hogy jöhet föl a mettőr, megvan a lap anyaga s csak az éjjeli bécsi telefon hiányzik, amit majd az állandó inspeksiós, a szerkesztőség lakója fog megcsinálni.

A csengetés után a Főur sűrű utasítgatás közben eltávozik Krüger doktorral.

És most, miután elment, megmondhatom, hogy miért maradt fehéren a krónikában a fentebbi üres hely.

A Főur ugyanis rájött erre a merényletre, hogy róla krónikát írok. Elővette a nyomdában a kéziratot, átolvasta és a felesleges részeket kihuzta.

Es mit gondolnak, mi volt abban a részben? ... Ugy-e sejtik. A krónikás maga magáról irt egy pár sor szatirát.

— Ez fölösleges, mondta a Főur. Így menekültem én meg a szerénységemtől s hogy eláruljak magamról egy-két redakcióbeli intimitást.

(p. j.)

U. i. Papp Jenő kedves kétszeres kollegám jobban hizott, hogy a fenti sorokban lekarintházhatott bennünket, mint az összes kanonoki ebéd- és vacsorákon együttvéve. (Ő t. i. részint természetben kapja a fizetését.) Pechje volt ugyan, mert a Főur jó szokása szerint Jenőnek saját magáról irt sorait (vagy hasábjait?) kihagyatta és így alkalmat adott az ambiciózus kollegának, hogy most az egyszer — szerény legyen. De ugye kérem nem volna igazságos, ha egyedül p. j. maradna ki ebből az ő csinálta görbe tükrökből, ő, a szerkesztőség primadonnája, a smoncaember, a rendőri riportter, színházi pletykaszaglászó és minden. Ő az, akinek hogy mindig kéznél legyen, a szerkesztőségben van a lakása s éppen azért, ha napközben szükség volna rá, a Főur nem bír ráakadni, éjszaka pedig, mikor szerkesztő Főurunk az utolsó utasításokat küldi telefonon, ki az, aki — nem jelentkezik? ... ismét, csak p. j. T. i. ilyenkor is rendőri szenzációkat szaglász, (nem én mondom, ő mondja). A szerkesztőségi idő alatt azonban teljes, sőt tulfűtött gőzzel dolgozik — 7 óráig. Amikor ugyanis a szomszédunkban, az Orsolya-zárda harangja megszólal, Jenő a mondat, sőt a szó közepén abbahagyja az írást és rohan vacsorázni, mert Bunyitay Óméltóságánál pontosnak kell lenni. Előbb azonban még jelenti: Főur kérem, itt egy cikkem, a vége még nincs meg, lesz még 13 cikkem, egy kolumnás, szenzáció, nagy lemarasztalás; ... Arról igazán nem tehet hogy másnap minden lap hozza a szenzációt. Sokat ír, annyit, hogy bár a Főur vigyáz, hogy el ne ragadják tulságosan a szárnyai és írásainak felét a szerkesztői tollal — kihuzza, marad bőven a lapnak is ... Mindezeket pedig az igazságos elbánás kedvéért kellett, hogy megírja a szigorú igazságszolgáltatási riportok „szelid szemű“ írója

La-ly.

Kinevezés a hivatalos lapban.

A hivatalos lap valamelyik legközelebbi száma fogja hozni a királyi kéziratot, melynek értelmében Ófelsége a dr Karsch Lollion halálával megüresedett békési főesperessége dr Bundala Mihály prépost-kanonokot, közpészolnoki főesperessé Spett Gyula prépost-kanonokot nevezi ki, a fokozatos előléptetés folytán a nagyváradi káptalanban megüresedő mester-kanonoki stallumra pedig dr Vucskics Gyulát nevezi ki.

Uton van a béke.

Bulgária és a hatalmak.

Bulgária fegyverszünetet kötött Törökországgal és a végleges békekötés is már csak napok kérdése. A román-bolgár viszály nagy és biztos léptekkel közeledik a befejezéshez és ha nem is tették meg hivatalosan közzé a pétervári reunió eredményét, ma már teljes bizonyossággal megállapítható, hogy Románia, hála a hármasszövetség céltudatos támogatásának, megkapja azt, amit stratégiai okokból kér.

Az orosz fővárosban összeült nagyköveti értekezlet csak a berlini szerződés igazságtalan ítéletét korrigálja, amidőn Romániának területi kompenzációt ad és egyben Bulgáriát a szerbek és a görögök által megszállva tartott területek terhére kártalanítja. Ehhez a megoldáshoz a reunió még Danevnek pétervári tartózkodása alatt elvben hozzájárult.

Engedékenységre biztatják Montenegrót.

Cetinje, ápr. 19.

Martinovics hadügyminiszter, Vukotics tábornok és több nagyalású tiszt ide érkezett. A király több óra hosszáig tanácskozott velük. Ma érkeznek meg a hercegek és mára a konakba nagytanács van összehívva, amelyen a királyi család tagjai, a miniszterek és a tábornokok részt fognak venni. Azt hiszik, hogy a tanácskozáson el fogják határozni Szkutari ostromának föladását.

Szofia, ápr. 19.

A bolgár kormány azt táviratozza Cetinjébe, hogy Szerbia és Görögország hajlandó a nagyhatalmak békeközvetítését elfogadni és felszólította a montenegrói kormányt, hogy a szövetségesek eljárásához csatlakozzék.

Albánia határa.

Belgrád, ápril 19.

A nagyhatalmak képviselői tegnap átnyújtották a külügyminisztériumban a hatalmak közlését Albánia északi és északkeleti határaitra vonatkozóan.

Rudnyánszky Gyula panaszos levele.

*

Egy levél fekszik előttem, amelyet Rudnyánszky Gyula írt, a vak poéta. Panaszos írás ez, ha nem is olyan a hangja. S talán nem is azért érdekes, mert Rudnyánszky Gyula írta, hanem mert szomorú echója ez annak a nagy részvétlenségnek, közönynek és elfordulásnak, amely mögött a szégyen árván hagyott magyar irodalom áll.

— Ki vesz ma könyvet? Talán csak a középiskolákban olvasnak a diákok. Azok is lopva, éjszakánként egy szál miligyertya mellett. Hol vannak már Krudy Gyula álmatag szemű, kék ruhás nemes kisasszonyai, akik meghaltak, ha hiányzott egy lap a regényből.

A legszebb könyvek érintetlenül hervadnak el a kirakatokban. Egy hónapig ott eszi őket a por, vidéki kántorok megbámulják a címlap szép színeit, aztán beveszi a kereskedőség. Legfeljebb megjelenik róluk négy-

öt meleg, széphangu kritika s több vizet nem zavarnak.

Ilyen sivár, kétségbeejtő viszonyok között fájdalmas sorsa van a szép, nemes írásoknak. Letűnt eleink ilyen időkben egy szebb jövő reményével kecsgették magukat. Nekünk még a multra sem érdemes hivatkozni. Fújtak már elég kesergőt. És ringatóztak már eleget abban a reményben, hogy „nem baj, majd eljön még az idő amikor“ . . . stb. Nem igaz. Nem fog eljönni soha sem.

Azért legokosabban teszi Rudnyánszky Gyula, aki megiratott sok-sok ilyen levelet, finom és tiszteletteljes instenciát, amely ajánl is, kér is, büszkélkedik is, meg fájdalmas tényekre, az emberek szívére hivatkozik.

Könyveit az alábbi levél kíséretében küldi szét és valamelyik hang csak megfogja az embert, megtartja a könyvét és elküldi érte az öt koronát.

Nagy baj, amikor csak így lehet elhelyezni magyar könyvet. De még szomorubb volna, ha se hogyan lehetne.

Egyik nagyváradi magas méltóságú uri ember bocsátotta rendelkezésünkre a levelet, amelyet kézzel írtak s Rudnyánszky maga írta alá!

A levél a címzés után így szól:

A Mindenható akarata szerint elveszett két szemem látóképessége. De hála legyen a végtelen irgalmasságu Isten kegyelmének: lelkem világossága nem vészett el. A sötétségben lesújtottan megerősödött hitem és amióta nem látok, úgy érzem, közelebb jutottam az Istenhez és teljes buzgósággal rebeghetem el: „Legyen meg a Te akaratom. Azonban fájdalom, világtalanságom megnehezítette munkáruvaló képességemet. Pedig harmincöt éves költői pályám alkotásai bizonyítják, hogy hazám, nemzetem és vallásom javára dolgozva, elmém és tollam soha el nem fáradt.

Látóképességem visszanyerhetése érdekében orvostanárom nézete szerint egy-két évig nyugodnom kellene, de nekem még gyógyulásom veszélyeztetésével is, dolgoznom kell, hogy magamat és családomat föntart-hassam.

Ily körülmények közt gyűjtöttem össze az utóbbi tíz év alatt megírt költeményeimet *Napszállat felé* című legújabb könyvemben, melynek egy példányát azzal a kéréssel küldöm meg, hogy azt megtartani kegyeskedjék.

Erről a könyvről a legelőkelőbb folyóiratok feltűnően lelkes elismeréssel emlékeztek meg. Hivatkozom a Katholikus Szemle, a Vasárnapi Ujság, az Új Idők, a Magyar Figyelő a Magyar Kultura és a jobb érzelmű sajtó meleg és kitüntető méltatására. És melékelem az Alkotmány ez évi 21-ik számában megjelent bírálatot, amely bírálat leghívebben jellemzi életemet, költői működésemet és azt a változatlan egyenes irányt, mellyel a magyar nemzeti költészet és a mindenható Isten dicsőítésére lelkem sugallása szerint törekedtem.

Legmélyebb tisztelettel
alázatos híve
Rudnyánszky Gyula.

Valódi Amerikai és Chas-sala cipők, legjobb Borsa-lino és Pichler kalapok

REICHARD áruháza

cégnél szerezhetők be.

Botrány a Körös-utcán.

Esernyőkkel

Összeverekedett két asszony.

*

A szépen szitaló tavaszi esőben, amikor mindenki siet az utcán, összeverekedett két asszony. Nem utolsó mulatság volt a jó népnek, amely hirtelen összeverődött. A nap is kibújt egy pillanatra nevetni a komikus jeleneten, amikor csattogtak az esernyők és repültek a kalapdiszek, szőke „einlagok“ és édes jó kívánságok, aminőket az ember az ellenségének kíván.

Az utcai botrány előzményei természetesen férfi körül forognak. Állítólag Paróczay Mihályné rá jött volna arra, hogy az urát megkörnyékezze a szőke Vas Eugénia.

Eugénia öngagsága elegáns kék nő, aki selyemernyővel illegett-billegett végig a Körös-utcán. Nem számított meglepetésre s nagy nyugalommal haladt lefelé.

Egyszerre megszólítja valaki hátulról.

— Várjon csak nagysád egy szóra.

Eugenia lassan hátrafordult.

— Mi tetszik.

— Maga az a Vas Eugénia?

— Nem ismerem Önt. Mi köze magának én hozzám.

— Azt mindjárt megmondom. Mondja:

Ki vette magának azt a kalapot. Mi?

A kisasszony elsápadt.

— Semmi köze hozzá, hogy kitől. A magaméból.

Sarkon fordult és elakart menni.

Paróczyné hirtelen összecuska az ő glott esernyőjét s végig vágott a szép, virágos kalapon.

— Igen, adok én neked virágos kalapot. Nesze!

De Eugénia öngagsága sem volt rest. Két kézre kapta az ő finom esernyőjét és alapos válaszokat adott az ütlegekre.

Az esernyők pozdorjává rongyolódtak s a két asszony veszekedve huzódott tovább. Végre is Eugénianak sikerült bemenekülnie a 14-es számú házba.

Még ekkor is zugott utána az átok. Az utcai hangulatos eset folytatása a rendőrségen lesz.

DRÁMAI JELENET kint a népes utcán.

*

Az élet szép és megrázó jeleneteket produkál. Tegnap délután a gondtalanul sétálók között egy egész élet tragédiáját magába záró jelenet játszódott le a Mezey Mihály-utca sarkán. Nekünk szép és érdekes, akik átölték s érdekeltek, azoknak szomorú és fájdalmas.

Bizonyára még sokan vannak Nagyvádon, akik emlékeznek Szathmáry Árpádnéra. Csak úgy hívták, hogy Szathmáryné. Az ura Nagyváradon volt színész s még a régi arénában aratta legszebb diadalait. Népszerű kedvence volt a publikumnak, szép, ragyogó sikerek fűződtek a nevéhez, valamint felejthetetlen emlékek élnek róla, édes kis liaisonok pihennek vele. Feleségét is körülvette az ő nimbusza, tisztelet és szeretettel vették körül hajdan az ő ruháiról beszéltek az asszonyok a délutáni kávé mellett. Ott-honuk szalónja volt a diadalok, sikerek trofeumainak, boldogság, ünnepeletetés, pénz és hódolat és sok-sok rajongás vette őket körül.

És mind ebből a nagyszerű multból maradt valami. Valami, amivel tegnap délután találkoztam Angyal Ilka. És ez a valami a nyomor volt, amely feléje nyújtotta reszkető öreg kezét és krajcárt kért.

Ugy történt ez a találkozás, hogy Angyal Ilka, a Szigligeti színház kitűnő tragikája sétára indult a Rhédey kert felé. A napsütéses délutánon mindenki örült az életnek, a visszatért tavasznak, mindenütt mosolygó arcok siettek el mellette.

A Mezey Mihály-utca sarkán állott egy koldus asszony. Angyal Ilka már előre készítette az apró pénzt, amit oda akart adni. Az asszony feléje nyújtotta kezét.

A színész nézi, nézi az ismerős arcot, hirtelen ráismer és kitör belőle a meglepődés.

— Szent Isten! Maga az Szathmáry-né! ...

A koldusasszony ajkán odafagy a kérés szó, kinyújtott kezét visszahúzza és szájára szorítja. Gyenge kék szemei ijedten, rémülve felnyílnak.

Forró könnyek bugyanak ki szeméből. Leleplezték! Szégyeli a nyomorúságát, menni akar, de Angyal Ilka nem engedi.

— Kedves Szathmáry néni, hát ne fusson tőlem. Jöjjön velem.

A koldusasszony ráborul a szép ruhás színészre és sir, sir. Angyal Ilka odaadta minden pénzét, ami csak volt nála és gondoskodott róla, hogy bekerüljön az utcáról.

Aztán ő maga mondta el, hogy hogyan került ragyogó napjaiból az utcasarokra.

— Az uram meghalt. Szegénységre jutottam. Berendeztem egy kifőzést, kosztosokat tartottam és sok éven át ebből éltem.

— Aztán beteg lettem. Ismernek sokan a városban, sajnáltak, de nem segítettek. Feküdtem majd két évig. Ezelőtt két héttel jöttem ki a zsidó kórházból. Már nem volt mit ennem és a végső szükség rávitt, hogy kiálljak koldulni.

Érdeklődünk a színháznál is. Itt tudtuk meg, hogy van egy fia, aki Szegeden színész, havonta 400 korona fizetése van. És soha nem küldött az édes anyjának még tíz koronát sem. Hunyady József egyszer, a társulat más tagja már többször írt neki, hogy nézd: anyád nyomorban van, segítsd valamivel. Mind hasztalan. Még csak nem is válaszolt a levelekre.

Már többször indítottak a színészek gyűjtést is. Összegyűlt 6—10 korona. Hát mi az? Természetesen ők nem adhatnak többet. A fiu kötelessége volna szegény édes anyjáról gondoskodni. Ugy halljuk, ismét irnak neki s addig is gyűjteni fognak egypár koronát számára.

HUMOR.

*

SOKAT IGÉRŐ IFJU.

— Ez a Gedeon rendkívül értelmes és tehetséges fiatal ember. Sokat várok tőle. Határozottan igen sokat ígér.

— Én is sokat várok tőle; és hogy milyen sokat ígér, azt senki sem tudja úgy, mint én.

— Miért?

— Én vagyok a szabója, tetszik tudni.

*

BARÁTI SZEMREHÁNYÁS.

— Kedves barátom, én már harminc éve ismerlek, nálad ebédelek azóta minden héten kétszer, elhordom a viseltes felöltődöt és téli kabátjaidat és te ezek után megtagadod azt a csekélyke szívességet, hogy öt koronát adj nekem kölcsön becsületszóra!

*

MELYIKNEK ENGEDELMESKEDJÉK?

Mama: Akár akarod, akár sem, a mai zongoraleckét meg kell tanulnod. Jó gyermek mindig meg-

tanulja a zongoraleckéjét; ha készen leszel vele, kapsz tőlem két krajcárt.

Iaci: Kettőt? A papa tizedt ígért, ha ma nem ülök a zongorához.

*

LÁBRA ÁLLITOTTA.

— Kitűnő orvosom van. Legutóbbi betegségemnél megígérte, hogy egy hónap alatt lábra állít.

— S megtette?

— De még mennyire! Egy hónap múlva el kellett adnom az automobilomat, hogy kifizethessem a számláját.

*

A KISEBBIK ROSSZ.

— Ha nekem választanom kellene, hogy magas termetű leányt vegyek-e el feleségül, vagy egy kistermetűt, feltétlenül az utóbbit választanám.

— Miért?

— Jegyezd meg, barátom, hogy két rossz közül okos ember mindig a kisebbiket választja.

Nincs pusztulás.

A fagy és hóvihár csekély kárt okozott.

A napokban az egész országon keresztül vonult abnormis hóvihár és fagy nagy aggodalmat okozott a gazdáknál, mert egész reménységüket vélték tönkre téve. De a nagy közönség körében is ijedelmet keltett a fagy, mert a mai nehéz megélhetési viszonyok között egy szerencsétlen esztendő még nagyobb drágaságot és nyomort idézne elő.

Mint mindég ilyen esetben, most is rémhírek terjedtek el arról a pusztulásról, amelyet ezen hírek szerint a fagy és hóvihár okozott.

Szerencsére azonban ezek a hírek tulzattak, mert a fagy és hóvihár nem okoztak korántsem olyan kárt, mint az első meglepetésben hitte mindenki.

A szőlőben igen csekély kárt tett, sőt a gyümölcsben is csak a korai fajokban van némi kár a váradi hegyen.

Id. Markus János hegybíró tegnap tett jelentést a városhoz a kárról.

Az érdekes és örvendetes jelentés a következő:

Tekintetes Polgármester ur!

A folyó évi április hó 11-én és következő napjain beállott fagy és tartós havazás nemcsak a szőlőgazdák, de a közönség körében is tulzott híreknek és aggodalmaknak adott alapot. Ezzel szemben, hogy a való tényállást, a közönség megnyugtató, vagy tájékoztató végett megállapíthassam, egyrészt személyes meggyőződést szereztem, másrészt a hivatalos közegektől kértem be a részletekig kiható információt, melyek alapján a következőket jelenthetem:

A szőlőtermésben, a külső Dorongos oldal kivételével, hol az átlagos pusztulás körülbelül egyharmadrészt tesz ki, a kár csak elenyésző, sőt a hozamkilátás a legtöbb szőlőben érintetlen marad, úgy, hogy ha újabb elemi csapások elő nem fordulnak, még mindig jó közepes termés lesz remélhető.

A gyümölcsstermés kilátására már kedvezőtlenebbül, sőt a korán virágzó fajokra pusztítólag hatott a hirtelen bekövetkezett fejlődés utáni visszaesés. A kajszin, dió, cseresznye, ringló és a többi korai fajokban általános a pusztulás.

De mindezek dacára szórványosan a mi hozamot, a mutatkozó átlag 20—25 százalékát, még remélhetjük kedvező időjárás mellett. A meggy, őszi barack, bercencei szilva, alma és körte termés igen szépen áll. Az

időjárás viszonyosságai ezeken csak alig-alig vehetők észre.

A kerti veteményekben, különösen a korai palántákban nagy mérvű pusztulás észlelhető, de tekintve még a korai tavaszra, ezek valamennyien pótolhatók.

Ezen részletek után megállapítható, hogy az aggodalmas hírek tulzattak voltak, mert ami a szőlőgazdák elsősorú érdeke, a borkészítésben ha az idő változatlanul kedvező lenne, még kielégítő eredményt nyerhetünk és emellett még egy közepes gyümölcs termésre is lehet kilátás.

Mely jelentésem után maradtam a tekintetes Polgármester urnak

Nagyvárad, 1913 április 18

Tisztelettel

Markus János,
hegybíró.

Elhelyezik a puskaporos raktárt.

A katonai parancsnokság terve

Ujváros nyugodt lakói mikor álomra hajtják fejeiket, el sem képzelik, mily rettenetes veszedelem fenyegeti őket állandóan. A város tövében, az utolsó épületektől alig néhány lépésre van a katonai töltenyraktár. Hatalmas épülettömb ez, zsufolva veszedelmes töltenyekkel. Az épületeket magas deszka-kerítés veszi körül és állandóan katonai őrzőjárat vigyáz rá. Ebbe a veszedelmes épületbe polgárember még nem tette be a lábát és így csak a tervekből ismerhetik egynehányan. Hatalmas vízmentes pincehelyiségek vannak az épületek alatt, zsufolva itt is veszedelmesnél veszedelmesebb töltenyekkel. A katonaság szakemberei is, ha töltenyeket helyeznek el, vagy hoznak fel, a legnagyobb óvatossággal járnak el. Mindenki el van rá készülve, hogy egy vigyázatlan mozdulat, egy szikra elegendő volna egy borzalmas katasztrófa előidézéséhez.

A katonaságnak ezt a fontos és veszedelmes helyiségét az utóbbi időben sokszor emlegették nemcsak a meghiusított merényletek alkalmával, hanem minden esetben, mikor a raktár irányában akartak építkezni. A város fejlődése az utóbbi időben, épen a puskaporos raktár irányában, öltött nagyobb arányokat. Ez a fejlődés egyre kívánatosabbá tette a puskaporos raktár elhelyezését. A város maga óhajtotta is az elhelyezést, azonban lépéseket még nem tett ebben az irányban.

A katonai parancsnokság, mint igen beavatott helyről értesülünk, nem várta be, hogy a város a puskaporos magazin kihelelyezését kívánja, hanem belátta, hogy ugy a közönség, mint a katonaság érdeke az, hogy ez a veszedelmes és igen drága épület biztosabb területen nyerjen elhelyezést.

Értesülésünk szerint a puskaporos raktárt rövid időn belül ki fogják helyezni. Az új raktár a jelenlegitől két kilométernyire lesz Ürögd felé. Az új épület minden tekintetben kifogástalan lesz és arányaiban is jóval felülmúlja a jelenlegit. Az építkezés már maga olyan lesz, hogy ott kevesebb óvatosság mellett sem fordulhat elő szerencsétlenség.

Az épület kerítése sem fa lesz, mint ma, hanem szilárd, kőépítmény. A katonaságnál már dolgozzák is a terveket és költségvetéseket, melyek ha készen lesznek, a várossal is megkezdik a tárgyalásokat.

Az új raktár egy év alatt fel fog épülni.

A bábjátékos és a rendőrök.

Mikor a gondolatolvasó nem találja ki a hatóság gondolatát

Tragikomikus történet. Kezdődött a múlt év decemberében egy nagyvásárral, végződött tegnap a nagyvárad királyi törvényszék büntető bírósága előtt csekély 1 havi fogházzal.

De hogy az elején kezdjük az ügyet, *Északelyhidon* a múlt év december 20-án nagyvásár volt. A vásárra felvonultak az összes mutatványosok, volt ott hajóhinta, ringlispil, panoráma, bábjáték is, gondolatolvasó. Éppen a gondolatolvasóról esik itt néhány szó. *Keller Arthur*, hivatalos címén „gondolatolvasó és bábjátékos” és felütötte diszes sátrát, mint a gondolatolvasó leány impreszariója és várta a nagyérdemű közönséget. Egyet azonban elfelejtett: engedélyt kérni. Így azután kellemetlen meglepetés érte amikor megjelent előtte *Bécsi József* rendőr hogy beszédjék a helypénzt és átvizsgálja az engedélyt. *Keller Arthur* himezett-hámozott, kijelentette, hogy mindjárt beszerzi az engedélyt, a helypénzzel pedig várjanak egy kicsit, amíg lesz egy kis bevétel, mert eddig senkinek sem mondott még jövedőt. Rendben van, mondotta a rendőr és elment, hogy majd később visszajön.

Az impressziáró pedig kiállott a bódéja elé és nagy hangon csábitotta be a közönséget. A közönség azonban nem volt tulságosan kíváncsi a jövedőjére és így a vásárran levők csak kívülről nézték a gondolatolvasó rejtelmes sátrát. A rendőr pedig jött ismét. Az impressziáriók különben is ideges emberek, *Keller Arthur* is ezek közé tartozik, így történt aztán, hogy nekitámadt a rendőrnek, szidni kezdte a törvényt, a rendőrt, a főszolgabíró, a vásárt. *Bécsi József* ismét elment, jelentést tett, mire a szolgabíró elrendelte *Keller* elővezetését. *Bécsi József Király József* rendőrrel jelent meg *Kellernél*, aki nekiment a rendőröknek, beverte a sapkájukat, ütni kezdte őket, úgy hogy le kellett fogni.

Az ügynek tegnap volt folytatása a nagyvárad büntető bíróság előtt, ahol *Seres Barna* kir. törvényszéki bíró elnöklété alatt tárgyalták az ügyet.

A vádlott először tagadni próbált. Azt mondta, hogy ő csak megérintette a rendőröket. Később aztán a tanuvallomások során beismerte a tettét. Hatóság elleni erőszak miatt elítélték 1 havi fogházra.

..HIREK..

Tájékoztató.

Apr. 20. d. u. 5. óra. A Katholikus Kör záróünnepélye a főgimnázium dísztermében.

AZ ÉLET

a Kath. Kör mai ünnepélyén.

Irodalmi esemény, jelentős, fontos, nagy esemény, hogy az *Élet* szépirodalmi folyóirat lelkes gárdájának három harcos munkása lejön Budapestről hozzánk, Nagyváradra.

A szépért, az igazi szépért lelkesedő lélekkel üdvözljük az *Életet*, az *Élet* gárdáját *Szent László* városában, nemcsak azért, mert igazi irodalmi műveltségben részesítik az intelligens keresztény közönséget, amelyben éppen Nagyvárad intelligenciájának, valljuk meg, ritkán van része. Több ennél a mai ünnepély . . .

Az *Élet* ma már nem egyszerű szépirodalmi folyóirat és mint ilyen is, rövid fennállása óta, tulás nélkül mondhatjuk, a legelőkelőbb helyre küzdötte fel magát, az *Élet* ma fogalom. Eszme, amely ott él, lüktet, lelkesít, tisztít, felemel, vezet a tiszta, ragyogó magasságok felé a mai modern magyar társadalomban. Az *Élet*, irodalmi hitvallást jelent. Nemes, őszinte, tiszta, bátor hitvallást.

A krisztusi szépségek és az erős magyarság érvényesülését a modern irodalomban szemben a magyarságot lebecsülő, a lelki ragyogást, az erkölesi ideált nélkülöző nyugatiaskodó iránnyal. Az *Élet* ma már büszkén és magasan lobogtatja fehér zászlóját és a mai működése is gyönyörű, lelkes agitáció azokért az ideálokért, amelyek zászlójáról ragyognak felénk. Izig-vérig modern, izig-vérig magyar és izig-vérig keresztény, de ment minden, a korunk kulturájának eszméramlatától elzárkózó bigottériától. Nagyvárad intelligens közönsége óriási érdeklődéssel tekint a Katholikus Kör közművelődési záróünnepélye elé, amelyen az *Élet* gárdájának három kiváló tagja fog részt venni: dr. *Halasi Andor*, *Sik Sándor* és *Kosztolányi Dezső*.

A műsor többi száma is nagy érdeklődésre tarthat számot. Ki kell emelnünk *Fischer Ervinné Szalay Stefánia* és *Fischer Ervin* zongorakettősét, azután pedig *Strausz cello* és zongoraszonátája előadását, melyet *Kürti István* cellon és *Fischer Ervin* zongorán fog előadni.

Az ünnepély részletes műsora a következő:

1. A magyar kritikáról. Irta és felolvassa dr. *Halasi Andor*.
2. Mozart versenymű D-dúr. Két zongorán előadják: *Fischer Ervin* és *Fischer Ervinné*.
3. Versek. Irta és felolvassa: *Sik Sándor*.
4. *Strausz Richárd*: Cello és zongoraszonáta. Előadják: *Kürti István* (Cello) és *Fischer Ervin* (zongora).
5. Elbeszélés. Irta és felolvassa: *Kosztolányi Dezső*.

Jegyek a meghívó előmutatása mellett *Láng József* könyvkereskedésében 2 és 1 koronáért ülőhelyekre, állóhelyekre pedig

60 fillérért válthatók, valamint az ünnepély előtt a pénztárnál.

A tiszta jövedelmet könyvtárunk céljaira fordítjuk.

Az ünnepély 5 órakor lesz a főgimnázium dísztermében.

* **Bócz Géza kuriai bíró.** A hivatalos lap tegnapi száma fényes kitüntetésről ad hírt. A király *Bócz Géza* nagyvárad királyi táblai bírónak a kuriai bírói címet és jelleget adományozta. A kitüntetés a nagyvárad bírói kar egyik kiváló tagja érdemeinek méltó jutalmazása és nemcsak a kartársai, hanem a város társadalma is őszinte örömmel veszi tudomásul a kinevezést.

* **Cook — megőrült.** Newyorkból jelentik nekünk: *Cook*, az északi sark állítólagos fölfedezője elmebajos lett és családja egy panamai elmeógyógyító intézetbe adta. Azt hiszik, hogy *Cookot* az ellene intézett támadások tették beteggé.

* **Iskolaszéki ülés.** Nagyvárad város községi iskolaszéke csütörtökön, április 24-én délután 4 órakor a városházán ülést tart.

* **A főgimnázium ünnepélye.** A nagyvárad prem. főgimnázium április 27-én ünnepélyt rendez, melynek műsorát legközelebb közölni fogjuk.

* **Miért nem adják ki a családi pótlékot.** Nagyvárad város törvényhatósága már hónapokkal ezelőtt megszavazta családos tisztviselői és alkalmazottai részére a családi pótlékot, amely határozat jóváhagyás végett fenn van a miniszternél. Tekintve a nyomoruságos viszonyokat, a törvényhatóság elhatározta, hogy a város, a jóváhagyás bevárása nélkül már most fizesse ki a megszavazott drágasági pótlékot. És a szegény tisztviselők és alkalmazottak még sem jutnak a pótlékhoz, mert a tanács és a számvevői hivatal nem folyósítja azt. Így teljesen illuzióriussá válik a törvényhatóság intézkedése, ha azt a tanács nem respektálja. Ehhez pedig nincs joga. A szegény tisztviselőknek pedig éppen most van szükségük a segítségre.

* **Uj ügyvéd.** Dr. *Aczél Sándor* Marosvásárhelyt az ügyvédi vizsgálatot letette és itt Nagyváradon kezdi meg ügyvédi működését.

* **A betörések ellen.** Tegnap délelőtt 11 órakor a rendőrség bűnügyi osztályán *Réthy László* nyugalomban levő színész egy készüléket mutatott be. A készülék arra szolgál, hogy a betöréseknek elejét vegye. A bemutatás iránt érdeklődött *Gerő Ármin* főkapitány is, ott volt *Rimler Károly* polgármester, több biztosítási intézet képviselője, továbbá villanyszerelők, rendőrtisztek és detektívek. A készülék egyszerűen azon alapszik, hogy ha pl. a kassza közelében rálép valaki a padlóra, villamos érintkezés jön létre és vagy a házmesternél vagy a mint a feltaláló magyarázta, a rendőrségen megszólal a vészcsengő. Egyszerűen kettős deszkalap között, melyet a kassza körül a padlóba helyeznek el, villamos huzal van. Itt a nyomásra szólal meg a csengő. Kisebb értékű tárgyaknál úgy van berendezve, hogy ha felemelik a tárgyat, akkor cseng a csengő. A készülék alapeszméje nem új. Kivitele roppant bajos (a rendőrséget felesengetné a kis kutya is, ha ledöntené pl. a nagy japáni vázát).

Az Alkotmányt

megveheti naponta, vagy előfizetheti, ugyszintén az

„Élet”, „Nagyasszonyunk”
„Zászlónk” és „Kis Pajtás”-t

a

Hegedüs Hirlapirodában

Rákóczi-ut 5. — Telefon 1301.

* **A nagyváradai ipari szakiskola.** A nagyváradai ipari szakiskolát tudvalevőleg már ez év őszén megnyitja a kereskedelmi miniszterium. Mivel az iparpalotát még csak évek múlva építik fel, a Schlauch-téren levő Szabó-féle házat bérelték ki az iskola ideiglenes elhelyezésére. Az iskola leendő igazgatója: *Szontagh* Gusztáv ipariskolai tanár, mint az orsz. iparoktatási főigazgató kiküldöttje tegnap Nagy-Váradon járt s megtekintette a bérelt helyiségeket, a polgármesterrel és *Lukács* Ödön tanácsnokkal, valamint az államépítészeti hivatal főnökével megbeszélte a szükséges átalakításokat. Az első évben az igazgatón kívül 3 tanár és 8 művezető lesz alkalmazva az iskolánál, később, ha az iskola teljesen ki lesz fejlesztve, az igazgató, 10 okleveles mérnök, mint tanár és 15—16 óra adó művezető fog az iskolánál működni s évenként összesen mintegy 1000 ember nyer kiképzést a szakiskolában és szaktanfolyamokon. Érdekes mozzanatként említjük fel, hogy az igazgató tervbe vette, miszerint a nagyváradai ipariskolában a malomipari szakoktatást is rendszeresítik, amilyen még nincs Magyarországon. A nagyváradai egyike lesz az ország legnagyobb ipari szakiskoláinak.

* **Nagyváradai katona halála Catterónál.** A lapok közléseiből értesült a közönség arról a szerencsétlenségről, hogy Catterónál március 19-én egy sziklaomlásnak áldozatul esett több tüzérkatona. Mint értesülünk, a szerencsétlenül elhalt katonák között volt *Lovasi* Sándor nagyváradai póttartalékos tüzér, aki a háborús készülődések miatt az 5. vartüzérezredhez lett behíva. Most ott nyugszik a dalmát part virágos hantja alatt a fegyveres béke áldozata.

* **Egyesített községek.** Még a múlt évben kérte négy kis biharmegyei község a közigazgatási egyesítését. A négy község Alsómezős, Felsőmezős, Fonóháza, Kiszegyesd, már eddig is egyesültek, amennyiben annyira összeépültek, hogy egy községnek lehetett tekinteni azokat. A törvényhatóság a kérelmet teljesítette is és ily irányu felterjesztést tett a miniszterhez. A belügyminiszter tegnap értesítette a vármegyét, hogy a felterjesztett határozatot jóváhagyja és az új község nevét ideiglenesen Fonókismezőben állapítja meg.

* **Az iskola akció.** Pár nap előtt megírta a Tiszántul, hogy a vármegyében legalább is egy időre megfenekelt az iskolaakció. A megszakadt akció ma is meghozta a maga eredményét. A vezető körök, különösen a főispán *Miskolczy* Ferenc dr az első kedvezőlen jelentés vétele után *Ertsey* Géza javaslatára megtette az első lépést, mely ha sikerül, egyszerre 30 iskolát, esetleg még többet is jelent. Első híradásunk alkalmával megírtuk, hogy a főispán *Verner* Kálmán arvaszéki elnöknek adta ki véleményezés végett az ügyet. *Verner* a tartalék alpból javasol felvenni 300.000 koronát. Ebből a pénzből nem csak harmine iskolát lehetne felépíteni, mint a béli főszolgabíró gondolja, hanem még sokkal többet is. Hogy mely községek kapjanak kölcsönt a felveendő pénzből, azt a törvényhatóság fogja meghatározni.

* **A kocsiartó** közönség szives figyelmét felhívjuk *ÜVEGES JÁNOS* kerékgyártó munkáira *Báthory-u. 9. sz. Jutányos árak.* Meghívásra azonnal megjelennek.

* **Kedvezményes utazás a tavaszi vásárra.** Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a keresk. m. kir. miniszter ur a tavaszi vásár alkalmával Budapesten rendezendő kongresszusokra, a m. kir. államvasutak kezelésében álló vasutak összes vonalaira kedvezményes jegyeket engedélyezett, amelynek alapján a III-ik osztály jegygyel II-ik kocsis osztályba lehet utazni. Ezen jegyutalványok készséggel bocsáttatnak mindazon kereskedők rendelkezésére, akik a Tavaszi vásárra és ezzel kapcsolatban tartandó kongresszusra Budapestre felutazni szándékoznak. Ezen jegyutalványok azonban a visszautazásra csak akkor érvényesek, ha azok a budapesti kereskedelmi és iparkamara által a visszautazás előtt a városligeti iparsarnokban a tavaszi vásár tartama alatt lebélyegeztetnek. Mihez tartás végett közöljük még, hogy a jegyutalvány fejében 55 fillér kiállítási illeték és postabélyegköltség fizetendő. A jegyutalványok névre szólók és azokat a budapesti kereskedelmi és iparkamara állítja ki. Felhívjuk ennélfogva a jegyutalványokra igényt tartó kereskedőket és iparosokat, hogy ebbeli szándékukat az alulírott kamaránál kellő időben közvetlenül bejelenteni szíveskedjenek, hogy a jelentkezők névjegyzékét a budapesti kereskedelmi kamarának elküldhessük, melynek alapján akár kamaránk útján, akár közvetlenül a budapesti kamaránál a jegyek annak idején kiszolgáltatni fognak. Nagy-Várad, 1912. április hó 18. A nagyváradai kereskedelmi iparkamara: *Dr Moskovits* József, elnök. *Dr Sarkadi* Lajos, titkár.

* **A Gyermektanulmányi társaság gyűlése.** A Gyermektanulmányi társaság nagyváradai fiókköre tegnap este a városháza dísztermében *dr Edelmann* Menyhért elnöklése mellett felolvasó ülést tartott, melyen számos pedagógus, orvos valamint igen szép számú érdeklődő közönség vett részt. Az ülésen *dr Berkovits* René városi tiszti orvos „Az intelligencia vizsgálatok az iskolában” címmel tartott előadást, mellyel a nagyváradai elemi iskolák normális és gyengehetőségű tanulóin végzett vizsgálatairól számolt be. A felolvasást a fiókkör közgyűlése követte, amelyen *Zöldy* Bertalan titkár a fiókkör múlt évi működéséről, valamint a múlt hónapban tartott országos magyar gyermektanulmányi kongresszus lefolyásáról számolt be. A titkári jelentés után a lemondó tiszttikar a közgyűlés újból megbízta az egyesület vezetésével. Az egyesület meghívására e hó 27-én *Urhegyi* Alajos budapesti tanítóképzési tanár nagyszabású előadást fog tartani városunkban „Az alkotó munka a tanítás szolgálatában” címmel.

* **Jótekonycélú magyar állami sorsjáték.** Ő es. és királyi Felségének legfelső elhatározása alapján a budapesti m. kir. lottójövedéki igazgatóság minden másfél évben jótekonycélú állami sorsjátékot rendez, melynek tiszta jövedelmét közhasznú és jótekonycélúakra fordítják. Az utolsó 10 állami sorsjáték jövedelméből csaknem 200 különböző közhasznú és jótekonycélú intézmény részült 10—30 ezer K, sőt az utóbbi sorsjátékoknál már 60 ezer korona segélyben. Ilyenek voltak: a különböző köz- és gyermekkórházak, árva- és szeretetházak, siketnémák és vakok intézetei, népkonyhák, fehérkereszt egyletek, mentők egyesülete, jótekonycélú nőegyletek, különféle segélyző egyletek, szanatóriumok, poliklinikai és más hasonló jótekonycélú egyletek és közhasznú intézetek, melyeknek sokszor e jutalékok adták meg az első lételemét. A budapesti m. kir. lottójövedéki igazgatóság jelenleg a XXX-ik állami sorsjátékot rendez 475.000 K készpénz nyereleményvel. A főnyeremény 200.000 K és még 14884 nyeremény van 30.000, 20.000, 10.000, 5000, 1000, 500 stb. nyereményekkel. Az összes nyereményeket készpénzben fizetik ki. A sorsjegy roppant olcsósága és a sok kedvező nyerési esély folytán a köz javára működő emberbaráti intézmények érdekében

felhívjuk t. olvasóinkat a jelenleg rendezés alatt álló XXX-ik jótekonycélú állami sorsjáték támogatására. A húzást visszavonhatatlanul f. é. május hó 15-én a lottójövedéki igazgatóság (Budapest, IX., Vámpalota) tartja meg. Az említett igazgatóság kívánatra bárkinek díjtalanul és portómentesen küldi ezen sorsjáték részletes játéktervét.

* **Gyanus a cukorgyár vize.** *Dr Möriz* Ernő megyei főorvos pár nappal ezelőtt vizsgálatot tartott Sarkadon, amikor többek között megvizsgálta a cukorgyári ivóvizet is. A vizsgálat alkalmával éppen a gyári ivóvizet találta gyanusnak a főorvos és abból mintát vett, melyet most terjesztett be az alispáni hivatalhoz. *Fráter* Barnabás alispán a mintát, mely egy légmentes üvegben van elzárva, átküldte a debreceni vegyvizsgáló állomásra, azzal a megjegyzéssel, hogy ezt a vizet naponként 800—1000 ember használja ivásra. Az alispán a vizsgálat eredményének sürgős kezelését kéri, hogy esetleg a víz használatát eltilthassa a munkásoktól.

Április hó 1-től

Kertész S. Sándor női divatáruháza
Kossuth-utca elején
Telefon 1030.

mélyen leszállított árban elárusít!

Erre a rossz pénzviszonyok kényszerítik.

Mindenkinek érdeke, hogy ez alkalmat fölhasználja míg a választék nagy

Már raktárra érkeztek a összes **tavaszi és nyári** ujdonságok.

Óriási nagy választék van kosztüm ruha-kelmékben, bluz és ruha-selymekben, elsőrendű vászon és asztal-neműekben.

A cég áruraktárában mindig elsőrendű és megbízható árucikkek vannak fölhalmozva.

x **A zenekedvelő közönség** szives figyelmét felhívjuk, *Hamza* Jenő primás újonnan szervezett 12 tagu bandájára, mely esténként a Fekete Sas kávéházban a szebbnél szebb szótákkal szórakoztatja a közönséget. *Prágai* különlegességek közül összeállított nagy színházi vacsora K 1-20, kiesi 80 fillér.

Alulírott ezuton hozom a t. c. közönség szives tudomására, hogy boldogult édesatyám **cégestő műtermét**, melyet eddig is vezettem

DIÓSY SOMA

cég alatt tovább fogom vezetni. Kérem a t. közönséget sziveskedjenek nagybecsű bizalmukkal a jövőben is megtisztelni és előre is biztosítom a legpontosabb és legjutányosabb kiszolgálásról. Tisztelettel

DIÓSY MIHÁLY.
Telefon 839.

Zilahy Gyula vendégszereplései.

Zilahy Gyula a debreceni színház volt igazgatója hétfőn kezdik meg nagyvárad vendégszerepléseit, amelyeket egyik legkiválóbb szerepével, az Ördög címszerepével kezdi meg. Zilahy vendégszereplései bérletben mennek. Az előrelátható fokozott érdeklődésre tekintettel, azonban jegyek már szombattól kezdve előre válthatók.

Ne hagyja magát félrevezetni!

Csillárgyár

Nagyváradon csak egy van. Gyártelep: **Szent János u. 20.** Iroda s raktár: **Bémer tér 3** A n. é. közönség szives tudomására adom hogy villamos felszerelési vállalatomhoz a **gyártást** is felvettem. **10 éve fennálló** vállalatom a legnagyobb garancia, hogy a legolcsóbb beszerzési forrás cégem. Tömeges pártfogást kérve kiváló tisztelettel **STERN**

IRODALOM

A Vasárnapi Ujság április 20-iki száma nagyon érdekes képeket közöl Európa ma legtöbbet emlegetett helyéről: arról az adriai tengerpartról, amelyet a nagyhatalmak blokád alá vettek. A többi képek is érdekes aktualitásokat mutatnak be: az április 13-iki hóvihart, a fiumei vonat katasztrófáját, Drinápolyról, egy nevezetes pozsonyi házról, Rafael most felfedezett perugiai képéről, König Gyula temetéséről, stb. Szépirodalmi olvasmányok: a most elhunyt Koronghy Dénes utolsó novellája, Szabados Ede műfordítása, Kvassay Ede regénye, Schöpflin Aladár színházi cikke, egy érdekes francia regény. Egyéb közlemények: a Deák-párt vendégkönyve, egy vagyont érő budapesti bélyeggyűjteményből, új hadi találmány s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a Vasárnapi Ujság kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.)

EGYESÜLETEK**Közyülés a Kath. Legényegyletben.**

Április 27-én délután 5 órakor a Kath. Legényegylet közgyűlést tart a következő tárgysorozattal:

1. Az egyesület működését ismertető jelentés.
2. Pénztári jelentés.
3. Dékáni jelentés az egyleti életről.
4. Könyvtárnoki jelentés.
5. Egyéb az igazgatónak legalább is 3 nappal a közgyűlés előtt benyújtott indítványok tárgyalása.
6. Költség és jövedelem előirányzat tárgyalása.

Tisztelettel kéri az egyesület összes tagjait u. m. alapító, jötevő, pártoló illetőleg választmányi és rendes tagjait, valamint az egyesület pártfogóit a közgyűlésen való szives megjelenésre az igazgatóság.

A tűzoltók közgyűlése. A nagyvárad önkéntes tűzoltó egyesület ma, vasárnap, április 20-án délután 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart a laktanyában, amelyre, az elnökség meghívja az egyesület pártoló, alapító, rendes és működő tagjait.

REPORTÁZ

A mai bajnoki mérkőzés. A NAC a mai mérkőzést a szokott összeállításban szerepel s valószínű a Hirsch Elemér szereplése is, aki a debreceni metchen kapott sérülését még alig heverte ki. A NAC ismerve az NSE erejét a legnagyobb lelkesedéssel indul a küzdelembe, hogy a bajnokságban eddig elért veretlenségét megőrizze. A rendkívül érdekes bajnoki mérkőzés délután fél 4 órakor veszi kezdetét, előzőleg a NAC II. — KITE barátságos mérkőzése lesz.

NYILTÉR

Alapított 1861.
Legjobb minőségű
BEL- ÉS KÜLFÖLDI
BÚTOROK

JUTÁNYOS ÁRBAN kaphatók

Állandó zongora raktár

Wallerstein Ferenc utódai

Daniberg és Waldner

bútoráruháza

Zöldfa-u.

Telefon 458.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájpádlás nélkül is készít **kitünő** hirt **nevü**

Fogtechnica

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

ZENE ÉS MŰVÉSZET**Imrik Cornélia Magyar Ábrándja.**

Izléses kiállítás, szép nyomású kotta-füzet fekszik előttünk. A címe: Magyar Ábránd, a szerzője Imrik Cornélia. A szerzőt nem kell bemutatnunk, ismeri őt a város intelligens közönsége, még pedig mint gondos, lelkiismeretes és kiváló eredményeket felmutató zenepedagógust, a zeneértők azonban, a kik nyomtatásban is megjelent számos munkáját is ismerik, azt is tudják róla, hogy mély tudású, ideális lelkű, nemesi érzésű zenész, akinek akinek nemcsak mesterség, nemcsak kenyérkereset a zene, hanem életszükséglet, lelkének kiegészítő része.

Ezt tudva, mikor a füzetet kézhez kaptuk, mindjárt többet vártunk az átlagos, ismert népdalmotívumokból összeállított és kezdetlegesen harmonizált magyar ábrándoknál, amelyek a magyar zenének csak kárára vannak. Várakozásunkban nem csalódtunk, sőt többet kaptunk, mint amennyit vártunk. Már felületes átlapozás után észrevesszük, hogy a mű nem kezdők számára készült, hanem eljátszása alapos technikai tudást igényel. Átjátszva a darabot, élvezhetjük annak kiváló szépségeit.

Komoly, magyaros bevezetését a szerző nem szorítja ütemekbe, hanem az előadó helyes érzékére bizza a metrikai tagolást. Egy emelkedő, majd süllyedő passzázs után kezdődik az első teljesen eredeti Andante-téma, mely csakhamar briliáns variációkba megy át. Az ezután következő Allegretto-tétel egy nagyon bájos esárdás motívum, amelynél a téma egyszerűségét a harmonizálás változatossága teszi különösen érdekessé és értékesé. Most egy komoly, széles mederben haladó Adagio következik szép és szingazdag feloldozásban s átmegy a szép Lentandóba, majd Animandóba, végül egy A-durba való feloldással a melodikus Lusingandóba, amelyből később a dallam s a ritmus mind élesebb kidomorításával indul fejlődik ki. Most újra felesendül transzponálva az előbbi Adagio-téma, de csakhamar egy mesteri passzázs után átmegy az Allegro tételbe, amely eredetisége és szellemessége, valamint gondos kidolgozása miatt nekünk legjobban tetszik. Végül nagyhatású, erőteljes Vivace-tétel fejezi be a darabot.

Meglepő a darabnak dallamgazdagsága, témabősége és mindezekben teljes eredetisége. Az összhangosítás minden banalitástól ment, rendkívül változatos és szellemes és sokszor meglepően modern. Az egész, nemcsak nagyterjedelmű (15 nyomtatott oldal), hanem igazán nagy koncepciójú és rendkívül gondos munka, amely méltó Stefániai Imre interpretálására, akinek a szerző ajánlotta a kiváló alkotást.

Rózsavölgyi kiadásában jelent meg s az ára csak 3 korona. A nemes értelemben vett magyar zene kedvelőinek melegen ajánljuk a figyelmébe.

Dr. K. J.

Karcolat

a Bálint-Pozsonyi képműveléséről.

— A vármegyeházában. —

Nem fog ebben a panaszból kitörni: „Oleum et operam perdick” — aki a fönti művészpár változatos képtárlatát a mai vasárnapi napon meglátogatja. A megszokott bordószínű vászonfalakon csupa jelentős szín és pompa. Bálint képein a változatos sejtelmes meteorcikázás. Pozsonyi képein az iskolázott megállapodottság. Ez utóbbi képeinek szemlélete után a látogató teljes meglepődéssel eltelve távozik a teremből; Bálint alkotásai ellenben bizonyos ugynevezett művészi lázanyaggal telíti az ember szívét és agyát, amikor a hatása sokáig megmarad az ereken és az esztetikailag érezni és gondolkodni tudó lélekben. Igen sok emberre ezt a benyomást teszi Bálint művészete. Nem teljesen bevégzett tehetség, hanem olyan, akiben invenció és egyéni önállóság érvényesül, anélkül hogy a legfőbb művészeti szabályokat ignorálná és anélkül, hogy az igazi hangulat varázsa alól menekülni igyekezzék és így mintegy pózolni akarna. Szókimondás jellemzi minden képét és pedig bizonyos, a köznapitól eltérő felfogással az előtérben, amely mögött tisztán kiválik a művészet idealizáló törekvése — akár a Petőfi lírai költészete. Szerénységgel párosult önértékét saját arcképe tünteti fel. Nagybányáról, Sátorlajauhelyről, Nagyenvedről és a nagyváradi Körösvidékről bemutatott fölvételei pedig távlati és víz-, lég- és lombszínézési változatos ügyességéről tanuskodnak. A tavaszi, nyári és őszi hangulat tisztán fölismerhető tájképein. Munkácsy irányának apostolává azonban leginkább két vászna avatja föl az ifju, forrongó eszmékkel telt Bálintot. Az egyik — a falusi szegények házában — képe két tollfosztó anyókéval aktivitásban; a másik pedig egy férj és feleség, amikor a zongorázongék hullámain merengve, édesbus hangulattal emlékeznek vissza az eltűnt ifjuság rózsafelhős multjára.

Szinte biztosra vehető, hogy Bálint ilyenmü kezdeményezése után később még magasabbra fog emelkedni a művészi nívón és akik képei közül egyet-mást megszereznek, ezzel az igazi művészi talentumot segítenek a teljes érvényesülés elérésében, magyarárn kimondva, Bálint megérdemelne — egy Maecenást!

Váraljai Wankly Antal,

közs. polg. isk. tanár.

A nagyváradi zeneiskola felsőbb osztályu növendékeivel április hó 24-én, esütörtökön délután 5 órakor a főgimnasium dísztermében hangversenyt rendez, melyre a meghívók szolgálnak belépti jegyül. A hangversenyen Fischer Ervin áll. kép. okl. zene-tanár, Fischerné Szalay Stefánia áll. kép. okl. zene-tanárnő és Kucséra Irma okl. zene-tanárnő növendékei szerepelnek.

IGAZSÁG-SZOLGÁLTATÁS

Emberhalál egy ipartslepen.

Halálos végű szerencsétlenség történt a mult év október 21-én a tatarosi aszfaltbánya telepen. Egyik munkás, Magyar Demeter esett áldozatul a szerencsétlenségnek, mely a telep sikló pályáján történt. Két megrakott esillét vontattak fel a lejtős pályán, melynek felső részén Vasadi Bajkán munkásnak kellett volna a vízszintes pályára érő esilléket lekapesolni. Azonban vigyázatlan volt, nem

várta meg, mindkét kocsit felért és úgy kapcsolta le a kötélről az egyik esillét, mire a másik irtózatossággal és vad gyorsasággal rohant a pályán lefelé. Lent a pálya végén állott Magyar Demeter, akinek még annyi ideje sem volt, hogy félreugorjon. Holtan került ki a csille alól. A bíróság gondatlanság miatt vont felelősségre Vasadi Bajkánt és elítélte gondatlanságból elkövetett halált okozó súlyos testi sértésért 2 havi fogházra. Az elítélt megnyugodott. A tárgyaláson Seres Barna elnökölt, a vádat Farkas István kir. ügyész képviselte.

TÁVIRÁTOK

□ □ □

A pápa állapota.

Róma, ápr. 19.

A pápa az éjjel jól aludt s ma reggel, amikor az orvosok meglátogatták, friss és jókedvű volt. Hőmérséke és érverése rendes.

Az új igazságügyi államtitkár.

Budapest, április 19.

Az egyik esti lap értesülése szerint az Imrik Konrád halálával megüresedett igazságügyi államtitkári állásra a király dr. Kenedi Géza képviselőt fogja kinevezni.

A nők katonáskodása.

Budapest, ápr. 19.

Báró Schwarter Ottó törvényjavaslatot készített és nyújtott be a Ház elnökéhez a nők katonai kötelezettségéről. A javaslat 20 szakaszból áll és a nőket egészségügyi szolgálatokra osztja be. A javaslat természetesen sok minden mellékkörülményre is kiterjed és figyelembe veszi minden nő családi viszonyait.

Feljelentés a Magyar Bank ellen.

Budapest, ápr. 19.

A Magyar Bank és kereskedelmi rt. ellen ma feljelentést adott be özv. Fischer Györgyné, aki a banknál 52.000 koronát helyezett el. A bankban pénz elveszett. A rendőrség a vizsgálatot megtartotta és az ügyet a királyi ügyészséghez tette át.

Aggasztó a helyzet Belgiumban

Brüsszel, ápr. 13.

A helyzet egyre aggasztóbbra fordul s a parlament, a mely nem tudja, hogy mit tegyen, keddig elnapolta magát. A megegyezés formuláját még nem tudták megtalálni. A kormány kitér a döntés elől. A sztrájk a jövő hétfőn végzetes fordulatot vehet, mert valószínű, hogy a városi munkások is meg fogják szüntetni a munkát. Brüsszelben magában tegnap kétezer emberrel szaporodott a sztrájkolók száma. A vidéken a szaporodás sokkal nagyobb. Egészben véve a helyzet nem változott.

Szkutarit ostromolják.

Bécs, ápr. 19.

Szkutarit két nap óta ismét hevesen ostromolják. Nikita makacsul tartja magát. A bombázásban a szerbek is segítenek.

Elfogott zsebtolvaj.

Budapest, ápr. 19.

Ma délután a Ferenciek-terén két detektív veszedelmes nemzetközi zsebmetszőt fogott el. A zsebmetsző francia artistának mondja magát. Megmotoszásakor pénzt nem találtak nála, ellenben volt nála egy női arany óra, sok gyűrű és függő. Találtak nála 20 darab igen értékes briliánst és egy finom csipeszt is, melynek segítségével a nők derekáról az arany láncokat levagdosta. Letartóztatták.

KÖZGAZDASÁG

□ □ □

Gabona üzlet.

Áprilisi buza (1913.)	— — —	—
Májusi buza	— — —	10.91
Októberi buza	— — —	11.62
Áprilisi rozs (1913)	— — —	—
Októberi rozs	— — —	9.52
Májusi tengeri (1913)	— — —	7.74
Juliusi tengeri	— — —	7.95
Áprilisi zab (1913)	— — —	—
Októberi zab	— — —	8.51

Budapesti értéktözsde.

Magyar hitelrészvény	—	822.25
Osztrák hitelrészvény	—	630.50
4%-os koronajáradék	—	82.90
Osztr. magy. államv.	—	716.50
Jelzálogbank	— — —	431.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	513.—
Hazai bank	— — —	282.25
Magyar bank	— — —	558.—
Keresk. bank	— — —	3610.—
Rimamurányi	— — —	717.50
Salgótarjáni kőszén	— — —	761.50
M. Ált. Kőszénbánya	—	1100.—
Közuti vasut	— — —	651.—
Városi villamos	— — —	366.75
Adria	— — —	556.—
Atlantika	— — —	350.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Értesítés.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy a **Kossuth utcán** lévő a

„NAGY PIPA“

vendéglőt átvettem és azt ujonnan átalakítottam.

Naponta friss csapolásu **kőbányai salon sör** (alá Pilseni!)

Kitűnő érmelléki faj borok. **Izletes magyaros konyha.**

Naponta válogatott zónás reggelik. Előzékeny és figyelmes kiszolgálás.

Pénteken mindég halesztély.

Szombaton állandóan nagy hurkaestély zeneszó mellett.

Szives pártfogást kér

Popovics Sándor,

vendéglős.

Cigányprimás!

„Király Ernő mulat“ ez a címe a legújabb rendkívül sikerült humoros dupla gramofon hanglemezeknek, azonkívül „Sokszor úgy szeretnék sírni“, „Futóbolond“, „Temetés volt a faluban“ stb. Darabja 250 fill. E hanglemezek eredeti felvételben kizárólag egyedül csakis

Wagner

„Hangszer-Király“-nál kaphatók. — Budapest, József-körút 15. Alig használt nagy dupla hanglemezek óriási választékban darabja csak 60 fill. Legolcsóbban javít! — Lemezcseré ingyen! — Kérjen nagy fényképes árjegyzéket. — Óvás! Figyelem a „Wagner“ névre és a 15. házszámra.

VÁLLALATI HIRDETÉS.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy 32 évi tapasztalataim és tanulmányaim után a mai kor igényeinek megfelelően

Építkezési irodát nyitottunk.

Elvállaljuk épület építését, átalakításokat, esatornázásokat szakszerű kivitelben, szolid árak mellett. Nedves falak a legújabb találmány szerint teljesen szárazzá alakítjuk át felelősség mellett.

Szíves megbízásokat kérnek tisztelettel

Kiss István és Fia

képesített kőművesmester

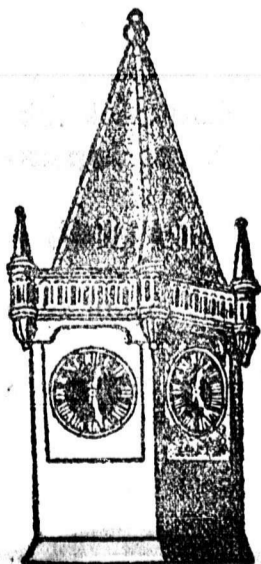
Nagyvárad, Keskeny-utca 9. sz.
Saját ház. Telefon 1118.

Mezey Dezső

toronyóra készítő
Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik legrégebb és legmegbízhatóbb toronyóra

készítő telepe.
Olcsó árak, több évi jótállás.
Villanyerő berendezés.

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küld.

Meghívó.

A Nagyvárad Városi Vasút r. t. részvényeseinek 1913. évi május hó 7-én d. u. 3 órakor Nagyváradon (a Kereskedelmi Csarnokban) tartandó **rendes közgyűlésre.**

N A P I R E N D:

1. Az igazgatóság jelentése az 1912. évi üzletéről és indítványai a mérleg, zárószámadások, tartalék és osztalék tárgyában.
2. A felügyelő-bizottság jelentése az igazgatóságtól előterjesztett zárószámadásokról és mérlegről, valamint a nyereség felosztását tárgyaló indítványának megvizsgálásáról.
3. Az előző tárgyak és az igazgatóságtól és felügyelő-bizottságtól kért felmentvény iránti határozathozatal.
4. Az igazgatóság indítványa az alapítóknak az engedély okirati IV. függelék alapján való felemelésére és az alapszabályoknak ezzel kapcsolatos módosítása iránt.
5. Igazgatósági tagok választása.
6. A felügyelő-bizottság tiszteletdíjának megállapítása.

Azon részvényesek, akik a közgyűlésen személyesen vagy képviselőik által részt venni kívánnak, tartoznak részvényeiket, vagy élvezeti jegyeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt f. évi április hó 30-ig bezárólag a társaság pénztáránál Nagyváradon vagy a Magyar Vasút Forgalmi Részvénytársaságnál Budapesten, V. Sas-u. 1. sz. letenni.

Minden 20—20 letett részvény illetőleg élvezeti jegy után egy-egy szavazat gyakorolható. (Alapszabályok 15. szakasza.)

MÉRLEG:

Vagyon: Vasutépítési számla 4,191.000 K. Uj beruházások 456.000 K. Anyagkészlet 101.869,30 K. Tartalékalap értékpapírja 92.200 K. Értékpapírok 2.100 K. Pénztári és raktári készletek 183.236,70 K. Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár r.-t. 26.148 K. Letett biztosítékok 9.950 K. Adósok 428,87 K. Összesen 5,490.826,87 K.

Teher: Részvénytőke számla 3,121.200 K. Elsőbbségi kötvények 1,029.800 K. — Kisorsolt elsőbbségi kötvény-számla 40.200 K. — Részvénytőke törlesztési tartalék 22.600 korona. — Beruházási tartalék alap 97.178,37 K. Tartalék alap 4.110,91 K. Érték csökkenési tartalék alap 3,500 K. Átmeneti tételek 23.866,52 K. Nyugdíj és segély alap 23.423 K. Dr. Berkovits Ferenc alap 512,50 K. Bevéltatlan részvény szel-

vény számla 201 K. Bevéltatlan elsőbbségi kötvény szelvény számla 23.170,50 K. Hitelezők: 870.175,89 K. Nyereség egyenlegül 230.888,18 K. Összesen: 5.490.826,87 K.

Tisztelettel jelentjük, hogy az 1912. évre vonatkozó társulati üzletkezelést, könyvvitelt valamint a mérleget és zárószámadásokat a kereskedelmi törvény és alapszabályok értelmében megvizsgálván, megállapítottuk, hogy azok az 1912. december 31-iki állapotról vonatkozó felvételekkel teljesen meg-egyeznek s minden tekintetben helyesek és szabályszerűek, minélfogva az igazgatóság a nyereség felosztására vonatkozó javaslatához hozzájárulunk és kérjük, hogy úgy nekünk, mint az igazgatóságnak felmentvényt megadni méltóztassék.

Nagyvárad, 1913. április hó.

A felügyelő bizottság.

Fröhlich József

viaszgyertya-gyártó-, méz- és viaszkereskedése

Nagyvárad, Szent János-u.

Ajánlom a Főtisztelendő papság és a n. é. közönség részére templomi viaszgyertyáimat, padló-viaszt főzött állapotban, valódi akác-virág csemege mézet, hófehér lépesméz, mézeskalács különlegességeket. Tisztelettel

Fröhlich József.

Telefon 907.

Telefon 907

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tűz- és betörésmentes pénztárszekrények (safes) bérbeadása.

Ujonnan épült intézeti helyiségünkben létesített safe-deposit osztályunkban különféle nagyságu pénztárszekrények (safes) csekély díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrényekben a bérlő fél értéktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyelletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszereplő telefonja 55. sz.

A *Katholikus Népszövetség* *nagyváradi szervezete.*

CÉL: a keresztény polgárok tömörítése minden romboló áramlattal szemben; a vallásos és hazafias érzés istápolása; a keresztény közönség közt az összetartás fokozása.

JELSZÓ: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.

Tagsági díj egy évre 1 korona, melynek fejében a tag megkapja a havi füzeteket, naptárt, ingyen jogi tanácsadásra tarthat igényt s részt vehet a Népszövetség ünnepélyein és értekezletein.

A *Katholikus Népszövetség* *jogvédő irodája.*

A népszövetségi tagoknak ingyen ad jogi tanácsot minden közigazgatási, peres, perenkívüli, telekkönyvi, adóügyben stb.

Hivatalos órák: minden pénteken délután 6-tól fél 8-ig.

Hivatalos helyiség: a Katholikus Kör könyvtári helyisége.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Célja a népszövetségi tagok takarékoságát előmozdítani és tagjait az alapszabályokban körülírt határok közt segíteni.

Heti 20 filléres befizetések mellett működik.

Hivatalos helyisége a Katholikus Kör könyvtári helyiségében van, a hol a heti befizetések minden héten hétfőn és csütörtökön d. u. 2—5 óra közt eszközöltetnek.

A *Katholikus Népszövetség* *biztosító osztálya.*

Előnyös feltételek mellett elfogad **életbiztosításokat** tőkére vagy életjáradékra, halál vagy elérés esetére. Elvállal továbbá

leánykiházasítási és fiúellátási biztosításokat is.

Elfogad biztosításokat:

tűz, villámcsapás, légszusz- és kazánrobbanás által okozható károk ellen.

Törés által okozható károk ellen, **szállítmányi** károk ellen, betöréses **lopás-, jég-, baleset-, szavatossági** károk ellen.

Óvadékbiztosításokat, sikkasztás elleni, valamint **állatbiztosításokat,** végül úti-podgyászbiztosítást.

Általában foglalkozik a **biztosítás minden ágazatával,** a lehető legolcsóbb feltételek mellett.

Részletes felvilágosítással a csoportvezetők, illetve a biztosító osztály (Kath. Kör épülete) szolgálnak.

Merza Kálmánszijgyártó, nyerges
és bőröndös mester

Nagyvárad, Szent János-utca 48. sz.

Raktáron tartok minden e szak-
mába vágó cikkeket, ugymint:
disz- és igás-szerszámot,
nyerget és versenystorokat. Ki-
vánatra megrendelés után is ké-
szítek a legegyszerűbbtől a leg-
diszesebb kivitelig, **feltűnő**
szolid árak mellett.

GYERTYÁNLIKET Máramaros-
megye. ::A legszebb, legegészségesebb klimatikus erdei
hegyi gyógyhely asványfürdő és vizgyógyintézet.

Csodálatos szép magas fekvésű, por- és szélmentes,
ózonos, enyhe levegő, kitűnő ízű és könnyen
emészthető tiszta vasforrások. Teljesen berendezett
vizgyógyintézet. Fekvő kúra fedett csarnokban. Leg-
radikálisabb gyógsiker: vérszegénység, sápkor, ide-
gesség, neurasthénia, gyomor-, belbajok és női bán-
talmaknál. Kényelmes, csinos lakások és igen jó
ellátás. Igen mérsékelt árak. Idény május-október.
Vasutállomás: Nagybocksó. Gyertyánliget. Előnyök:
1. Olcsó árak és fesztelen életmód. 2. Enyhe éghajlat
és barátságos környezet. 3. Közeli vasutállomás és jó
kocsit. Interurban telefon.

A fürdőigazgatóság.

**A
jó bornak
nem kell czégér**mondják még ma is a régi öregek! Hogy
mennyire igazok van, eléggé bizonyítja**Kecskeméti István**is, a reklámra nem szorult ujonnan beren-
deztet étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitűnő saját termésű
borai, **előzékeny kiszolgálás**, szol-
lid polgári árak. **Bonensek naponta**
felvételnek.**Artézikutfuró vállalat****Wessely és Biró**
Nagyszalonta.A tavalyi nagy perenospora jár-
vány idején is kitűnő eredményt értek
el szőlősgazdáink a**„PRO-VINO”**

nevű új permetező szerrel.

Kitűnően tapad!

Azonnal oldódik!

Aljat nem képez!

Tessék ismertető füzetet kérni!

A por ára kg.-kint 50 kg.-os zsákokban 56
fill., kisebb zsákokban 58 fill. Ugyanannyi
anyag kell belőle, mint a rézgálicból s így a**„PRO-VINO”** a legolcsóbb
permetezőszer.

Vezérképviselőt:

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
(Budapest, V. Alkotmány utca 31.)Kiválóan szép munkáért aranyérem és
aranyokmány kitüntetés.**ÉRTESÍTÉS.**Értesitem a t. közönséget, hogy **SZENT**
JÁNOS-U. 4. SZ. alatt **EGY MODERN****cukrászdát**létesítettem. A fővárosban Kugler (Gerbeaud),
Weisz Béla udvari cukrászoknál és külföldi
előkelő tiszteletbe, helyben a volt Molnár-féle
cukrászdában hosszabb ideig működtem.Parfee és forma fagyalt megrendelé-
sek, vala-
mint lakodalmi és egyéb ünnepélyekre
süteményeket és tortákat elsőrendű kivitelben
a legolcsóbb árban mindenkor megrendelhe-
tők. Becses pártfogást kér**Gáborfi János,**

cukrász.

Parfumerie „HEZ” illatszertár.

BUDAPEST, VIII. Losonczi-utca 13. sz.

Reklámunk órási eredménye
ujabb reklamakelóra ösztönöz, melynek nyomán
tisztelt közönségünknek még nagyobb és szembe-
szökőbb előnyöket biztosítunk.**Ujabb előnyajánlatunk:**

1 csoport 2 korona 50 fillér (19 drb.)

1 drb üvegtégely francia arc- és kézfinomító
1 drb. francia szappan (bármely illatban)
1 üveg francia parfüm (bármely illatban)
1 üveg francia brillantin (bármely illatban)
1 könyv (60 lap) angol pouderpapír
1 csomag dr Heider-féle fogpor
1 drb francia fogkefe (csontnyéllel)
1 csomag amerikai Shampooon hajmosópor
1 üveg valódi Johann Mária Farina kölnivíz
10 drb szekrény- és ruhaillatosító (francia Sachet-lap)
Összesen 19 drb 2 korona 50 fillérért.

Szállítások naponta eszközöltetnek. Szétküldés: biz-
tos postakézbesítés érdekében vagy utánvét mellett,
minek költsége 84 fillér, vagy a pénz előleges be-
küldése ellenében, a mely esetben a 2 kor. 50 fillér
vételárhoz 72 fillér csatolandó. Csomagolási költséget
nem számítunk. Tizenhat oldalas illatszer és ház-
tartási értesítőket kívánatra ingyen és bérmentve
küldjük.

Értesitem a nagyérdemű közön-
séget, hogy a mai napon Bihari
Samu bádogos és szerelő cégtől
megváltam s az Arany János-u.
14. sz. a. egy kitűnően felszerelt

**bádogos és szerelő-
műhelyt**

létesítettem. Elvállalok minden-
nemű bádogos munkát, vízvezeték
és csatorna berendezéseket. Költ-
ségvetésekkel díjtalanul szolgálok.
Pártfogást kér, kiváló tisztelettel

KOLLMANN FERENC

bádogos és szerelő

Arany János-u. 14. sz. Telefon 771.

Ideális szép lesz

minden hölgy, ki a világhírű FÖLDES-féle

**MARGIT CRÉMET
SZAPPANT**

használja. A világ minden tájáról érkező nyilat-
kozatok bizonyítják ezt, amelyek a legészintébb
hálától visszhangzanak és a rajongás hangján
szólnak a Margit-créme páratlan és csodás hatá-
sáról. A Margit-créme semminemű káros anya-
got nem tartalmaz (sem ólmot, sem higanyt), ösz-
szeállítása a modern kosmetika legelőkeltebb
vivőanyá. Ar arc nemcsak selyempuha, hanem
hőföhér s tiszta lesz, akik a Margit-crémet hasz-
nálják, arcuk szépségét teljes életükben megőrzik.
Margit-créme 1 és 2 K tégelyekben az egész
világon kapható. Margit-szappan 70 f. Margit-
pouder 1 K 20 f. (fehér, rózsaszín vagy sárga
szinbe.) 6 koronás rendeléseket bérmentve küld:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerháza ARADON.Raktár az összes bel- és külföldi gyógyszer
különlegességekben.

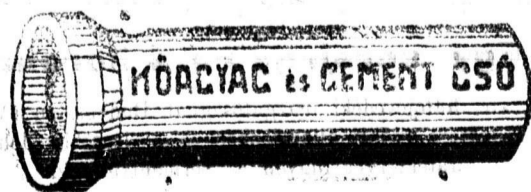
Főraktár: Nagyváradon: Csanda Endre, Grosz
Sándor, Hering Sándor, Hegedüs R., Irgalmasok,
Lessner Alfréd, Molnár Lajos, Nyíry György, Nagy-
kormány Zoltán, Pohl Jemő, Szénási Ferencz, Apolló
drogeria, Berger Sándor illatszertár, Vadász Albert
drogeria, Újvárosi drogeria. Nagyszalontán: Berkes
Ármin, Szabó Emil gyógyszerháza.

Ifjabb Walla József

mozaik-, cementáru- és műkögyára, építési anyagok raktára.

Padló-, falburkolás és betonépítkezési vállalat

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 15. sz.

TELEFON
SZÁM:
76-36.Márványmozaik-lapok, mintázott cementlapok,
karmantus betonsövek, különféle műkőmunkák,
granit-terazzo, betonmunkák, csatornázások, fal-
burkolások, mett-lachi lapok, ke-
ramit- és klinker-
lapok, fayence-
lapok. :: :: ::

Legbiztosabb és legmegbízhatóbb nyaraltatás!

A nagyérdemű közönség b. figyelmébe ajánlom, hogy úgy helyben, mint nagyszalontai fiók-üzletben szörmeaurukat, téli öltönyöket, függönyöket, szőnyegeket s b. nyaraltatás végett csakis nálam és fióküzletben méltóztassanak elhelyezni, hol kívánatra bármikor felmutatható legyen, a nyaraltakat tisztán kezelve, gondozva és kijavítva annak idején hazaszállítatom. A raktárom és üzletem a károk ellen biztosítva van, azért kérem a n. é. közönség szives bizalmát. Tisztelettel

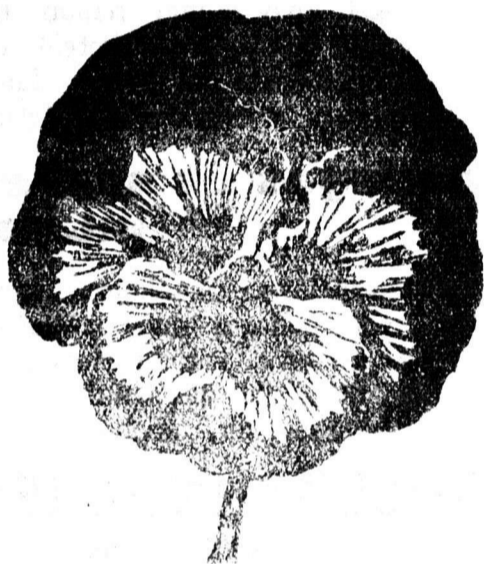
Zimányi András

német szűcs, Színház-utca, Adorján-palota. Telefon 824.

Telep: Körös-utca 47. sz. saját ház.

Alapított 1850.

Alapított 1850.

Van szerencsém a n. é. gazdaközönségnek ajánlani a legkitünőbb

vető-magvaimat.

Valódi eredeti kitüntetett takarmányrépa-fajokat.

Oberndorfi kerek sárga;

Mamuth óriás hosszú vörös, ecken-dorfi olajbogyó sárga palackalaku hosszú.

Államilag vizsgált arankamentes, magyar lucerna, stíriai vörös lencse.

Pázsit díszfű vegyületek.

Angol perje, muhar, búkköny, paprika-köles, kendermag, kék mák, dug hagymák, cukor-cirok. Kifli-burgonya. Gazdá kodó és kereskedő urak figyelmét felhívom jutányos áraiokra.

A legjobb konyhakerti virágmagvak és gumék. A t. gazdaközönség b. megrendeléseit a legnagyobb készséggel várva, maradok kiváló tisztelettel:

Dell'Ortó Károly

magkereskedése a „Zöld Koszoru“-hoz.

Nagyvárad, Szent László-tér.

Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítek csomagolási költség nélkül.

Telefon 12-64.

ÉHIK ANTAL

épület- és diszmű bútör asztalos
Sanc-utca a kala gyár épületében.

Állandóan raktáron tart saját készítményű modern bútorokat, háló-szoba és ebédlő-szoba berendezéseket stb. Ugyanott félig használt bútorok is kaphatók.

Telefon 12-64.

Építész és házi urak szives figyelmébe.

DENGELEGI és BOTHÁZY

szerelő, épület-, diszmű-badogos, vízvezeték-berendező és esatornázási vállalata Nagyvárad. Kolozsvári-utca 44. szám

Elvállalunk: fürdőszobák berendezését és szagtalan angol klozetek felszerelését, házi esatornák szakszerű elkészítését, kőfaragó és beton műkö vállalkozók homok és kavics telepük. — Ip. t. oklevéllel kitüntetve 1899. Költségvetés díjtalan. Meghívásra azonnal TELEFON 579. házhoz jövünk. TELEFON 579

Szent László-nyomda r.-társ.-nál
Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Névjegyek

a legolcsóbban beszerezhetők:

Igyék naponta 1-2 palack

Dupla-Malátasört

de **SZENT ISTVÁN** védjegyűt
mert ez a legelső, a valódi.

A söriparban **korszakot alkotó** a „Kőbányai Polgári Sörfőzde“ ezen világhírű söre, amelyet ma minden országban utánoznak. Nemcsak a legelvezetesebb üdítő ital, de csodálatos gyógyhatása is van idegesség-, étvágyhiány-, vérszegénység-, álmatlanság-, tüdő- és gyomorbetegségeknél; igen ajánlandó lábadozó betegeknek és szoptató nőknek is.

Ajánlja: **NORDEN** tanár, Bécsben. **KORÁNYI** tanár, Budapesten, **Gíax** tanár Abbáziában és számos más szakfelhívói.

K A P H A T Ó:

Kolliner D. és Fia

főraktárosnál, ugyazintén valamennyi fűszer-kereskedőnél.

Még csak néhány napig.

Huzás már 1913. évi május hó 15-én.

Ezen XXX-ik magyar királyi

jótekonyczélú államsorsjáték

főnyereménye 200.000 korona készpénzben.

Az összes nyeremények összege 475.000 korona készpénzben.

Egy sorsjegy ra 4 korona.

Sorsjegyek kaphatók a magy. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten (Vámpalota), valamennyi posta-, adó-, vám- és só-hivatalnál, az összes vasuti állomásokon s a legtöbb dohánytözsdében és váltó-üzletben. Játéktervet ingyen és bérmentve küld

A magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

Ha nincs megelegetve szabójával, mert drága vagy rossz-szal szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TARSÁ** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Legjobb és legizletesebb

csemege különlegességek, legelsőbb rendű fűszerárak
előnyös árakban csak

Özv. Kádár Jánosné
elsőrangú fűszer- és csemege kereskedésében szerzhetők be.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövetfü gönyök, bútor szövetek, papi és egyenruák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczi-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Kereskedelmi magántanfolyam!

Gyorsírás, gépirás, könyvvitel ker. számtan, magyar és német levelezés, szépírás.

A tanfolyam célja, hogy oly férfiak és nők, kereskedők és iparosok, akiknek nem állt módjukban ker. iskolát végezni, a kereskedelmi életben való gyakorlati ismeretekre kiképeztesse.

Teljes kiképzés 4 hó.

Beiratkozások már most eszközölhetők.
Méréselt tandíjak! Egyleti tagoknak kedvezmény

Állásközvetítés!

Könyvfelfektetés, mérlegkészítések, bizalmi könyvvizsgálók, kereskedelmi megbízások pontosan és diszkréten eszközölteknek.

DONAT tanfolyama Szabadság-u. 5.

Orosilag több száz esetben ajánlva.
10-39. Telefon 10-39.

KEPES ELEK

orvosi kötszerész üzlete Nagy-Várad, «Sas-passage» átjáró.

Ajánlja saját készítményü

sérvköteit,

szupenzoriomok fecskendők és betegápolási cikkeit, u. m. egyenestartók, hasköteők, ágytálcák, bidég,

anatómiai sérvköteők

a melyek a sérvet állandóan visszatartják, műlábak és művégtagok, támgépek, gummi cikke, harisnyák stb. és a még fel nem sorolható cikke. Külön probaterem női és férfi kiszolgálásra. Óriási nagyraktár. Tisztviselők és iparosoknak árengedmény.

Fey Rezső

mű-bádogos, vízvezeték- és csatornázási vállalat

Szent János-utca 22. szám.
TELEFON 532. TELEFON 532.

Készít udvari tagymentes closetteket vízöblítéssel. Angol-closett berendezést, víztartány vagy önzáró clostet csapokkal való öblítéssel. Mindennemű épület- és diszbádogos munkát. Villanyerő gépekkel berendezve.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

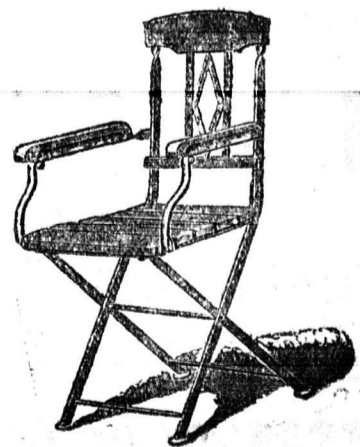
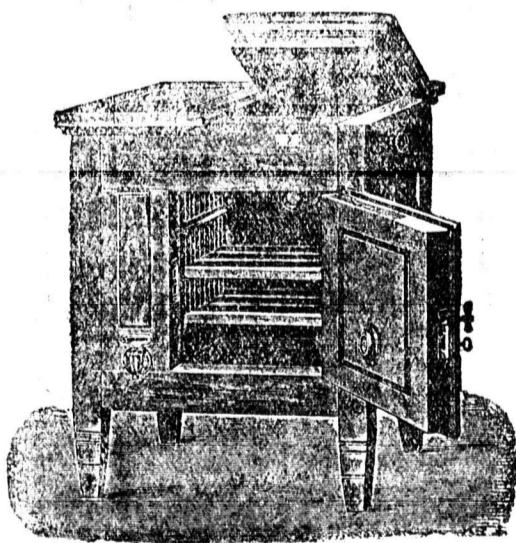
Nagyváradfi fióktelep: Szőlős-u. 16.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karmantyus portlandcement csöveket az összes szabványos méreteken és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, működés és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakszerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad.

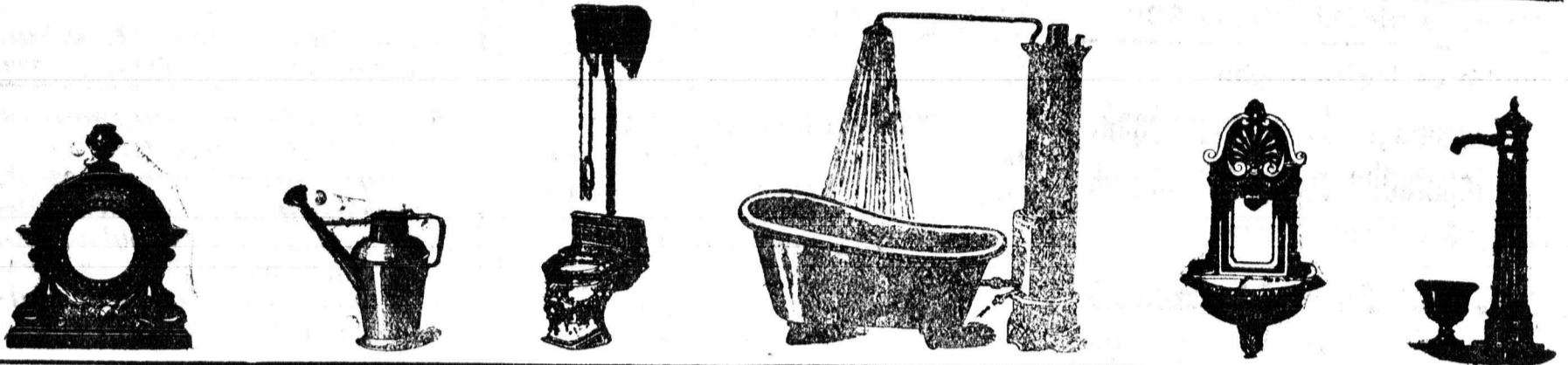

J É G S Z E K R É N Y E K kerti vasbútorok, valamint konyha-fabútorok is u. m.: konyha kredenz, **FAGYLALT-GÉPEK és FORMÁK** asztal, szék, zsámoly, teknő és az összes konyha berendezések

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390 szám.

BALOGH JÁNOS bádogos és vízvezeték berendező telepe

Nagyvárad, Széles-utca 44. Telefon sz. 488. Uri- és Szaniszló-utcákkal szemben.

A nagyérdemű közönség figyelmét tisztelettel felhívom 18 év óta fennálló jönevű üzletemre, ahol e szakmába vágó mindennemű munkálatokat ugymint eddig, a legpon-
tosabban és lelkiismeretesen teljesítem. Nagybecsű megrendelőim támogatását kérve

kiváló tisztelettel
Balogh János.

Köszeg, Dr. Dreiszker vizgyógy- intézete és szanatóriuma

ideg- és belbetegek részére Egész éven át nyitva. Ellátás, lakás, orvosi gyógykezelés, napi ár 10 K, hetenkint 70 K. Kitűnő ellátás, gondos orvosi felügyelet, legszebb eredmények. Prospektus ingyen és bérmentve.

Az igazgatóság.

Horváth Elemér

uriszabó

Nagyvárad, Kolozsvári-u. 75.

Ajánlja magát a legujjabb divat szerint elegáns férfi és fiu gyermek öltönyök mértékszerű elkesztésére, meghívásra házhoz jövők

Javítások és tisztítások jutányos árban.

Hímzés, Csipke áruk

nagy mennyiségben érkeztek; igen olcsó árakban lesz eladva.

Méterje 2 fillértől feljebb.

Nyári keztyű párja 36 fill.

1000 drb. férfiting finom 1.94 l.

Harisnya és zsebkendő mindenárban.

Rákóci-ut 14. volt Apolló mellett.

MŰKERTÉSZET!

Berecz József műkertésze
Nagyvárad, Vámház-u. 30.

Kitüntetve számtalan sok esetben a kertészet terén.

Ajánlja magát a kertészeti cikkek napenkénti szállítására, ugy helyben, mint vidékre: jutányos árak. Levélbeli megkeresések azonnal elintéztetnek. Kérjük e lapra hivatkozni.

Szegréhibb és legmegbízhatóbb

nyaralási vállalat!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni e célra épült és fővárosi mintára berendezett

molykár elleni megóvó és
biztosító vállalatomra.

Elfogadok nyári gondozásra felelősség mellett bármily értékes ruhákat, szörme árukat, függönyöket, szőnyegetek stb. Azokat saját műhelyemben kijavítva, hiba nélkül szolgáltatom vissza. Kivánatra azokért házhoz küldök, az tüzet tűz és és betörés ellen biztosítva van.

Becsés pártfogást kérve maradok kiváló tisztelettel:

ZBORAY GYULA,

szücs üzlete.

Fő-utca 7. szám. Telefon 947.

Telep Körös-utca 32. Saját ház.

Hölgyek,

kik önállóan fésülködnek, a divat legujjabb hajpótlék ujdonságai minden variációban raktáron, bármikor kipróbálhatók

Maison PÖLÖSKEI

női fodrásztermében

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 4.

Telefon 11-73. Telefon 11-73.

Szépségápolás.

Külön kozmetikai osztály, szépség-ápolás, arc-gőz, villanyvibrációs, arcmassás, arc-ráncok rövid kezelés után elsimulnak, arc-hajakat villannyal végérvényesen eltávolítok.

Hajfestészet.

Villany manicür.

RUFF TESTVÉREK

épület- és géplakatos műhelye
LUKÁCS GYÖRGY-UTCZA 26.

Mindennemű lakatos munkák, vas-szerkezetek, vízvezeték javítások és takaréktűzhelyek elsőrendű kivitelben.

Gazdasági eszközök készítése ugymint: ekék, boronák, borsajtók és szőlő-zúzó stb. Láncos kútaink ugy tartósság, mint vizemelők képesség tekintetében minden eddigit fölülmulnak. Mindennemű gépjavítások szak-szerűt. és gyorsan eszközöltetnek.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradfi fióktelep: Szöllős-u. 16.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott kar-
mantyus portlandcement csöveket az
összes szabványos méretekben és ahhoz való idom-
darabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint
portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkő- és cementáru-
gyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását,
hidak és vízmedencék szakszerű
építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és
költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad.

Legolcsóbb bevásárlási források:

Ha Ön

óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el FEIN KÁLMÁN óráshoz, Teleki-u. 9. Dr. Nemes ház. Villanyos megállóhely. —

Órákban állandó nagy raktár.

Alapítattott 1893. **Freund Benjámín** Alapítattott 1893.

műorás, ékszerész és látszerész
Nagyvárad, Rákóci-ut. Széchenyi-szálloda épület.

RITKA ALKALOM.

Üzletem átalakítása miatt a teljes raktáramat kiárultom eddig nem létező leszállított árban, arany-, ezüst-, nikkel órákat, aranyláncokat, gyűrűket, fül-függőket és más ékszereműeket, kina ezüst tárgyak, ingaórák, látszereknél 50% engedmény.

Izsák Lidia

mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országos nagy népszerűségnek örvendenek a hölgy közönség körében. Megrendelhető mérték szerint,
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1. Fűző-üzlet: TELEFON 1-53. szám.

Mezey János és Társa
fűszer, csemege kereskedése
Nagyváradon, szt. László-tér és Teleki-utca sarok.

Szolid üzlet többet nem ad, de kevesebbet sem.

RUM és LIKÖR

háziilag való készítéséhez legjobb essentiák

:: kaphatók ::

VADÁSZ ALBERT

„Angyal” droguerhiában
BÉMER-TÉR.

Legujabb blousok

rajzolja és készen a legjutányosabb árban kaphatók

KEPES ETELKA

késmunka üzletében, hol a monogram és fehér himzések legszebben eszközöltetnek
Kossuth-utcán, a Biharmegyei Takarékpénztárral szemben.

Izléses arany- ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók

Szilágyi Géza és Ts-nál

Rákóci-ut

Telefon. 630.

Táray Sándor

telefon 558. telefon 558.

NAGYVÁRAD

Körözs-utca 11. sz.

Épület és műlakatos vízvezeték és vasszerkezeti munkák.

NE ADJUK

pénzünket idegen égne, vegyünk

lánckútat

MÁRKUTZ JÓZSEFNÉL

Akadémia-u. 1. sz.

Deutsch Simon

bútor-asztalos Ór-u. 6.

Elvállal olcsó árban háló-szoba-, ebédlő- és szalon berendezéseket, ugyszintén előszoba és konyha berendezést. Hívásra megjelenek.

Oláh Sándor

épület- és műlakatos

Beöthy Ödön-u. 43.

Elvállal minden e szakmába vágó új munkákat és javításokat jutányos árban. Takaréknál tüzhelyek állandóan ratáron. Költségvetést kívánatra küldök.

Alapítattott 1895-ben.

Deo Adiuvente!

Imrek Károly

épület és műbútor asztalos N.-Várad, Alapi-utca 10. szám.

Alapítattott 1895-ben.

Udvari kavéház

családok kellemes szórakozó helye. Esténként Bebe Kálmán teljes zenekarával hangversenyez. — Bejárat

Szt. László-tér és

Zöldfa-utca.

FELDSTRICK KÁLMÁN

könyvkötészet és dobozgyártása

NAGYVÁRAD, Rákóci-ut, Moskovits palota

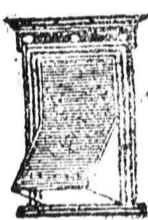
Biharmegye és N.-Várad város kir. itélőtábla és a megyei főszolgabíróságok és körjegyzőségek szerződéses szállítója.

ROZSNYAY JÓZSEF

mű-asztalos, Nagyvárad Kolozsvári-u. 77.

Európa nagyobb városaiban évek során át szerzett gyakorlati ismereteim lehetővé teszik, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szak-tudással a legpontosabban elvégezhetem. Készítek továbbá: modern háló, szalon, bútor és üzleti-berendezéseket, portálokat, lakás- és kastély-berendezéseket minden still és kivitelenben a legszolidabb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. uri közönség bizalmát továbbra is kiérdemeljem.

Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, műasztalos.

Szántó Dezső

első

nagyvárad

REDÖNY-

GYÁRA Rulikovszky-ut

TELEFON 491.

Jenny Jenő

órák, ékszerész és látszerész. Ajánlja dúsan felszerelt óra és ékszer nagy raktárát jutányos árban. Szent János-u. 30. sz. Óra és ékszer javításokat pontosan eszközölk.

Tanuló felvétetik.

Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyűsebb

Horvát Béni

mechanikusnál,
Kossuth Lajos-utca 18.
Az összes alkatrészek állandóan raktáron.
TELEFON 1038. szám.

Haas Lajos

Gáz és villanyberendezési vállalat.

Elvállal mindennemű gáz és villanyberendezéseket és jókarbantartását.

TELEFON 1038. sz.

PENCZ JÁNOS

(cipész, szaklparos.)

NAGYVÁRAD,

Szt. János-u. 34.

Készít mérték szerint uri és női (Orthoped cipőket is) jutányos árban mérték szerint. Meghívásra házhöz jövök.

Petry Árpád

órák- és műszerész

Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Tarcsoly és Risztó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben. Mindennemű műszerészeti munkák szakkerü javítása elfogadtatik.

Alapítattott 1880-ban

Schopper György

utóda veje

Rohoska Pál

Villanyerőre berendezett gépjá-

vító, vas és rézöntőde

NAGYVÁRAD,

Sánc-utca 22. sz.

UJ keztyüs és sérvkötő készítő!

Keztyük mérték után gyorsan és legjutányosabb árban készíttetnek. Bál i keztyük 70 cm. hosszú, csak 6 korona. Tisztítások és javítások azonnal eszközölk. Ruganyos sérvkötők 4 korona.

HORVÁTH R.
Nagyvárad, Szt János-utca

Villamos berendezéseket,

u. m. magánépületek világítási felszerelése, til csengő házi telephon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világítási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készít

SZENES SÁNDOR

villamos berendezési vállalata Szalárdi-u. 9. Költségvetéssel díjtalanul szolgálók, meghívásra azonnal jövök.

Györy Sándor

villanyerőre berendezett kákes és köszörüldeje

Kert-utca, 4. szám.

Elvállal mindenfélé speciál köszörüléseket és javításokat, haj- és szakál vágó és lönyirő gépet, és mindenfélé más borotvák köszörülését pontosan eszközölk.

ÉGI LANT

ker. katolikus imádságos és énekes könyv, diszes vászonkötésben

1 K 30 fillérért

kapható a Szt. László-nyomda részvénytársaságnál.

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete

Rákóci-ut, 6. szám alatt az Orsolya-zárda épületében

fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban

Telefon 769. sz.

legolcsóbb bevásárlási forrás.

Telefon 769. sz.